

**राहुल गांधीवर
वायनाडही सोडायची
वेळ येणार- मोदी**

पान २ पाहा

आक्रॉस मुंबई

संपादक- संजय मंगेश भैरे

वर्ष: ९ अंक : २२ ■ मुंबई, मंगळवार २३ ते २९ एप्रिल '२४

मूल्य - ५.०० रुपये पाने - ८

**अजूनही मतदार
यादीत नाव समाविष्ट
करण्याची संधी...**

पान ३ पाहा

पीएम मोदी, सुरत निकालावर कारवाई करा; चार दिवसातील 17 तक्रारींसह काँग्रेस निवडणूक आयोगाच्या दारात

■ नवी दिल्ली

लोकसभा निवडणूक 2024 च्या दुसऱ्या टप्प्यातील मतदानापूर्वी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी जाहीर सभेत धार्मिक आणि एका समूहाला उद्देशून केलेल्या विधानावरून देशभरात राजकीय खळबळ उडाली आहे. काँग्रेसने मोदी यांनी केलेल्या विधानाची गंभीर दखल घेत पक्षाच्या शिष्टमंडळाने आज निवडणूक आयोगाची भेट घेतली. ज्येष्ठ काँग्रेस नेते डॉ. अभिषेक मनु सिंघवी यांनी निवडणूक आयोग कारवाई करवाई करेल अशी आम्हाला आशा असल्याचे म्हटले आहे.

अभिषेक मनु सिंघवी म्हणाले, "आमची ही तक्रार क्रमांक 17 आहे. पंतप्रधान मोदींनी असे विधान कसे केले? निवडणूक आयोगाने त्यांच्यावर कारवाई करावी. मी ते कुरूप समजतो. एका समुदायाचे नाव असलेले वर्णन आहे. हे स्पष्ट आहे. हा समुदाय आता देशाच्या संवैधानिक अस्मितेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण करेल, असे

म्हटले होते.

काँग्रेसने निवडणूक आयोगाकडे दाखल केलेल्या तक्रारींमधील 5 मुख्य तक्रारी

- देशाच्या पंतप्रधानांनी राजस्थानमधील एका समुदायाबाबत ज्या प्रकारे बेताल वक्तव्य केले ते निवडणूक आयोगाचे उल्लंघन आहे. यावर निवडणूक आयोगाने कठोर कारवाई करावी. या विधानामुळे देशाची राज्यघटना, पंतप्रधानपद आणि निवडणूक आयोगाच्या विश्वासाहतेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे.
- भाजप सरकारने गुजरातसह अनेक ठिकाणी सत्ताधारी पक्षाचे फोटो लावले आहेत, जे फक्त धर्मावर बोलतात.
- सुरतमध्ये निवडणूकीच्या एक दिवस आधी, काँग्रेसच्या 4 प्रस्तावकांनी एकत्रितपणे सही माझी नाही, असे सांगितले, त्यानंतर ते गायब झाले. सर्वात



मोठी बाब म्हणजे भाजपच्या सर्व विरोधी पक्षनेत्यांनी आपले अर्ज मागे घेतले आहेत. अशा परिस्थितीत सुरतची निवडणूक पुढे ढकलण्यात यावी.

4. न्यूज18 वाहिनीच्या अमिश देवगणचा एक कार्यक्रम केवळ अश्लील नाही तर परस्पर शत्रुत्व, बेकायदेशीर आणि धर्मनिरपेक्षतेच्या विरोधात आहे, ज्यावर बंदी घालण्याची गरज आहे.

5. माननीय राहुल गांधी कर्नाटकातील ज्या भागात

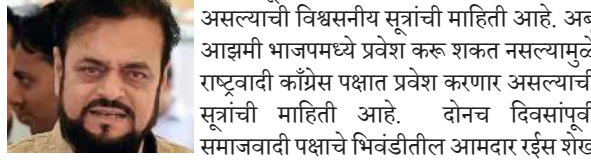
निवडणुका झाल्या नाहीत त्या भागात प्रचार करतील. अशा परिस्थितीत आम्ही आयोगाकडे परवानगी मागितली आहे.

ते पुढे म्हणाले की, "तुम्ही सत्ताधारी पक्षाचे जे चित्र उभे केले आहे ते फक्त धर्माविषयी बोलत आहे. आम्ही फक्त धर्माविषयी घरी बोलतो आणि त्यावर मत मागण्याला जात नाही. तुम्ही देशात समान खेळाचे क्षेत्र निर्माण केलेले नाही. निवडणूक आयोगाकडे आमच्या बाजूने 17 तक्रारी दिल्या आहेत. मुस्लिमांशी संबंधित पंतप्रधानांच्या कमेंटवर ते म्हणाले की, हे एक भयंकर विधान होते, ज्यामध्ये एका समुदायाचे नावासह वर्णन केले आहे. काँग्रेस या समाजाला सर्वस्व देईल, असे सांगण्यात आले आणि या समाजाला घुसखोरांशी जोडले गेले. मंगळसूत्र सारखे शब्दही वापरले आहेत. त्यांनी भारतीय राज्यघटनेच्या अस्मितेवर प्रहार केला आहे.

अबू आझमी अजितदादांच्या राष्ट्रवादीत प्रवेश करण्याची शक्यता

■ मुंबई

पुढील तीन ते चार दिवसात समाजवादी पक्षाचे प्रदेशाध्यक्ष अबू आझमी अजित पवारांच्या राष्ट्रवादीत प्रवेश करण्याची शक्यता आहे. राष्ट्रवादीचे नेते प्रफुल्ल पटेल आणि अबू आझमी यांची रविवारी रात्री उशिरा मुंबईत बैठक झाली आणि या बैठकीत पक्षप्रवेशाचा अंतिम निर्णय झाला असल्याची माहिती आहे. महाराष्ट्रातील भाजपचा एक महत्त्वाचा



नेता अबू आझमी यांच्या प्रवेशासाठी प्रयत्नशील असल्याची विश्वसनीय सूत्रांची माहिती आहे. अबू आझमी भाजपमध्ये प्रवेश करू शकत नसल्यामुळे राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षात प्रवेश करणार असल्याची सूत्रांची माहिती आहे. दोनच दिवसांपूर्वी समाजवादी पक्षाचे भिंवंडीतील आमदार रईस शेख यांनी आमदारकीचा राजीनामा देत समाजवादी पक्षामध्ये दलालांचं राज्य आल्याची टीका केली होती. त्यानंतर अवघ्या 24 तासांमध्ये त्यांनी आपला राजीनामा मागे घेतला होता. मात्र रईस शेख यांचा निशाणा हा अबू आझमी यांच्यावर असल्याची चर्चा आहे.

गेल्या काही दिवसांपासून अबू आझमी समाजवादी पक्षामध्ये नाराज असल्याची चर्चा आहे. त्यामुळेच त्यांनी आता समाजवादी पक्षाला रामराम ठोकण्याचा निर्णय घेतल्याची माहिती आहे. अबू आझमी यांनी जर राष्ट्रवादीत प्रवेश केला तर तो समाजवादी पक्षासाठी मोठा धक्का असणार आहे.

लोकसभा निवडणुकीत भाजपचे खाते उघडले सुरतचे उमेदवार मुकेश दलाल बिनविरोध विजयी

■ सुरत

लोकसभा निवडणुकीत भाजपचे खाते उघडले आहे. गुजरातमधील सुरत लोकसभा मतदारसंघातून भाजपचे उमेदवार मुकेश दलाल सोमवारी बिनविरोध निवडून आले. वास्तविक येथून काँग्रेसचे उमेदवार नीलेश कुंभानी यांचा अर्ज रद्द करण्यात आला. त्यांच्या अर्जात साक्षीदारांची नावे आणि स्वाक्षऱ्यांमध्ये चूक होती.

या जागेवर भाजप आणि काँग्रेससह 10 उमेदवार रिगणत होते. रविवारी 7 अपक्ष उमेदवारांनी अर्ज मागे घेतले होते. फक्त बसपचे उमेदवार प्यारे लाल भारती राहिले होते. त्यांनी सोमवारी आपला उमेदवारी अर्ज मागे घेतला. अशा प्रकारे मुकेश दलाल यांची बिनविरोध निवड झाली.

गुजरात काँग्रेसचे अध्यक्ष शक्ती सिंह गोहिल म्हणाले, आमची कायदेशीर टीम सर्व पैलूंची चौकशी करत आहे. आधी हायकोर्टात याचिका दाखल करायची की थेट सुप्रीम कोर्टात जायची यावर कायदेशीर टीम विचार करत आहे.

भाजपचे माजी उपमहापौर दिनेश जोषानी यांनी निवडणूक आयोगाकडे काँग्रेसचे उमेदवार नीलेश कुंभानी यांच्या



उमेदवारी अर्जात प्रस्तावकांच्या बनावट सद्दा झाल्याची तक्रार केली होती. 21 एप्रिल रोजी डीईओ सौरभ पारधी यांनी याप्रकरणी खुलासा मागवत कुंभानींना सवाळी 11 वाजेपर्यंतची वेळ होती.

उमेदवारी अर्ज रद्द करण्याबाबत रविवारी जिल्हाधिकारी आणि निवडणूक प्राधिकरणासमोर सुनावणी झाली. फॉर्मवर स्वाक्षरी केलेले चार प्रस्तावकही सुनावणीवेळी गैरसज्ज होते. यामुळे अखेर निवडणूक अधिकाऱ्यांनी नीलेश कुंभानी यांचा फॉर्म रद्द केला.

बिनविरोध निवड झाल्याबद्दल मुकेश दलाल म्हणाले, 'मी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि प्रदेशाध्यक्ष सीआर पाटील यांचा आभारी आहे. मी लोकशाही पद्धतीने जिंकलो आहे. मी माझ्या मतदार आणि कार्यकर्त्यांचाही मनापासून आभारी आहे. विरोधकांबद्दल मी एवढेच सांगेन की त्यांच्या अपेक्षेप्रमाणे गोष्टी घडतात तेव्हा त्यांना बरे वाटते. जेव्हा त्यांच्या अपेक्षेविरुद्ध गोष्टी होतात तेव्हा ते लोकशाहीची हत्या म्हणून पाहू लागतात.

मुकेश दलाल यांनी पहिल्यांदाच सुरतमधून निवडणूक लढवली होती. या जागेवर भाजपच्या दर्शना जयदोश गेल्या तीन टर्मपासून विजयी होत होत्या. मात्र यावेळी त्यांचे तिकीट रद्द करून मुकेश दलाल यांना स्थान देण्यात आले आहे. दलाल हे भाजपचे गुजरात प्रदेशाध्यक्ष सीआर पाटील यांचे निकटवर्तीय आहेत. मुकेश दलाल हे गेल्या 43 वर्षांपासून भारतीय जनता पक्षाशी संबंधित आहेत. ते सलग तीन वेळा या भागातून नगरसेवक राहिले आहेत. याशिवाय भाजप युवा मोर्चातही त्यांनी अनेक महत्त्वाच्या पदांवर काम केले आहे.

राज ठाकरे यांना मोठा दिलासा:कथित प्रक्षोभक भाषण आणि चिथावणी देण्याबाबत कोणताही पुरावा नसल्याचा न्यायालयाचा निर्णय

■ मुंबई

महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे अध्यक्ष राज ठाकरे यांच्या कथित चिथावणीखोर भाषण (Provocative Speech) आणि चिथावणी देण्याबाबत कोणताही पुरावा नसल्याचे निरीक्षण नोंदवत मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने केस रद्द केली आहे.

मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात 16 वर्षे जुन्या खटल्यातील दोषमुक्तीचा अर्ज फेटाळणाऱ्या कनिष्ठ न्यायालयाच्या आदेशाला आव्हान देणाऱ्या ठाकरे यांच्या याचिकेवर सुनावणी सुरू होती. काही महत्त्वाच्या बाबी समजून घेण्यात कनिष्ठ न्यायालय अयशस्वी ठरले आहे, ठाकरे यांनी डिस्चार्जसाठी केलेली विनंती नाकारण्यात चूक केली आहे, असे न्यायालयाने म्हटले आहे.

हे प्रकरण 21 ऑक्टोबर 2008 चा आहे. ज्यामध्ये तत्कालीन उस्मानाबाद (धाराशिव) जिल्ह्यात मनसे कार्यकर्त्यांवर एसटी बसेसवर दगडफेक केल्याचा आरोप करण्यात आला होता. राज ठाकरे 2008 मध्ये, बिहार आणि उत्तर प्रदेशातील परप्रांतीय कामगारांनी महाराष्ट्रातील लोकांच्या नोकऱ्या हिरावल्याचा आरोप केला होता. मुंबईत रेल्वे प्रवेश परीक्षेला बसलेल्या काही उरार भारतीय उमेदवारांना मारहाण करणाऱ्या पक्षाच्या कार्यकर्त्यांना भडकवल्याप्रकरणी त्यांच्यावर गुन्हे दाखल करण्यात आले होते. ठाकरे



यांची लवकरच सुटका झाली होती. तथापि, राज्यभरात त्यांच्या सुटकेसाठी हिंसाचाराच्या तुरळक घटना घडल्या होत्या. अशाच एका घटनेत त्यांच्यावर आणि त्यांच्या कार्यकर्त्यांवर गुन्हा दाखल झाला होता. तपासाअंती, या प्रकरणात आरोपपत्रही दाखल करण्यात आले होते. त्यानंतर या प्रकरणात आरोपी क्रमांक 6 म्हणून अटक करण्यात आलेल्या ठाकरे यांनी दोषमुक्तीसाठी याचिका दाखल केली होती. मात्र, ट्रायल कोर्टाने तो फेटाळली होती.

राज यांची बाजू मांडणारे वकील राजेंद्र शिरोडकर आणि सयाजी गंगरे यांनी ही कथित घटना घडली तेव्हा मनसे नेते तुंग्यात होते आणि घटनास्थळी नव्हते, अशी भूमिका मांडली. ठाकरे यांचे कथित प्रक्षोभक भाषण फिर्यादीने रेकॉर्डवर ठेवलेले नाही आणि आरोपपत्रात देखील जोडलेले नाही, त्या अनुपस्थितीत त्यांनी प्रक्षोभक भाषण केले असे म्हणता येणार नाही, असेही वकिलांनी न्यायालयाच्या निर्देशनास आणून दिले.

भवानी मातेचा अपमान आम्ही सहन करणार नाही. आमच्यावर कारवाई करता, अगोदर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि केंद्रीय गृहमंत्री देवाच्या नावाने मत मागतात ते चालते का? प्रचार गीतातून 'जय भवानी', 'हिंदू' काढणार नाही!

उद्धव ठाकरेचा निवडणूक आयोगाला इशारा

■ प्रतिनिधी

■ मुंबई

मशाल चिन्ह मिळाल्यानंतर ठाकरे गटाने नवे प्रचार गीत तयार केले आहे. या प्रचार गीतामधील दोन शब्द काढावे असे निवडणूक आयोगाने सांगितले असून त्यासाठी नोटीस पाठवली आहे. आम्ही जय शिवाजी जय भवानीमधील प्रचार गीतामधील जय भवानी शब्द काढावा असे निवडणूक आयोगाने म्हटले आहे. हुकूमशाहीसमोर आम्ही झुकणार नाही, प्रचार गीतामधून जय भवानी शब्द काढणार नाही, भवानी मातेचा अपमान आम्ही सहन करणार नाही. आमच्यावर कारवाई करणया

अगोदर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि केंद्रीय गृहमंत्री देवाच्या नावाने मत मागतात ते चालते का? त्यांच्यावर कारवाई करा, असे उद्धव ठाकरेंनी म्हटले आहे.

राज्यात सध्या लोकसभा निवडणुकांची रणधुमाळी सुरू आहे. अशातच लोकसभा निवडणूक आयोगाकडून शिवसेना ठाकरे गटाला नोटीस आल्याची बातमी समोर येत आहे. ज्यामध्ये ठाकरे गटाच्या प्रचार गीतातून जय भवानी, हिंदू धर्माचा उल्लेख असलेले शब्द काढा, असे सांगण्यात आल्याचे उद्धव ठाकरेंनी म्हटले आहे. याबाबत आज मुंबईत

पत्रकार परिषद घेत ठाकरेंनी आपली भूमिका स्पष्ट केली आहे. उद्धव ठाकरे म्हणाले की, निवडणुका आहेत. त्यासाठी एक प्रेरणा गीत लागते. म्हणून आम्ही आम्ही मशाल गीत काढले आहे. यावर निवडणूक आयोगाने आम्हाला पत्र लिहून दोन शब्द काढायला लावले. हिंदू तुम्हा हा धर्म जाणून घे हे मर्म यामधील हिंदू धर्म शब्द काढायला लावला. तसेच गाण्याच्या बॅकग्राऊंडला असलेल्या जय भवानी, जय शिवाजी घोषणेमधील जय भवानी शब्द काढा, असे निवडणूक आयोगाने सांगितल्याचेही उद्धव ठाकरे म्हणाले.

धर्माच्या आधारावर मत मागितले नाही

उद्धव ठाकरे म्हणाले की, अमित शहा, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी देवाच्या नावावर मते मागतात. याबाबत आम्ही निवडणूक आयोगाकडे तक्रार दिली होती. त्यावर अद्याप निवडणूक आयोगाचे उत्तर आले नाही. ते हिंदू धर्मावर मते मागतात. आम्ही हिंदू धर्माच्या आधारावर मत मागितले नाही. निवडणूक आयोगाने यावर उत्तर द्यावे, जर आमच्यावर कारवाई करायचे आहे तर यांच्यावर देखील कारवाई करावी लागेल.

हा महाराष्ट्राचा अपमान

उद्धव ठाकरे म्हणाले की, आम्ही देखील राम भक्त आहोत हुमान भक्त आहोत. आई तुळजा भवानी राज्याचे दैवत आहे. जय भवानी जय शिवाजी ही आपण घोषणा करतो. हे आम्ही बोलणारच. हा महाराष्ट्राचा अपमान आहे. कुलदैवतबद्दल एवढा आकस आहे. ही हुकूमशाही आहे.

विरोधी पक्षनेतेपदाचीही मान्यता नसलेली काँग्रेस सत्तेत काय येणार?

■ वृत्तसंस्था

बंगळूर

देशाचे नेतृत्व करू शकेल, अशी क्षमता 'इंडिया' आघाडीतील कुणामध्ये आहे, ते सांगा. मला एक व्यक्ती दाखवून द्या. इंडिया आघाडीत अशी एक जरी सक्षम व्यक्ती असेल, तर चर्चा करण्याचीही गरज नाही. सध्या भारतात नरेंद्र मोदींशिवाय दुसरे कुणीही त्या क्षमतेचे नाही. मी ९१ वर्षांचा आहे. पंतप्रधानपदाची जबाबदारी तिसऱ्यांदा घेऊ शकेल अशी नरेंद्र मोदींशिवाय दुसरी कोणतीही व्यक्ती मी पाहिलेली नाही. शिवाय विरोधी पक्षनेतेपदाचीही मान्यता नसलेली काँग्रेस सत्तेत काय येणार? अशा शब्दांत माजी पंतप्रधान एच.डी.देवेगौडा यांनी काँग्रेसवर जोरदार हल्लाबोल केला.

१९९९ पासून देवेगौडा लोकसभेची निवडणूक लढवीत आहेत. मात्र, यावेळी पहिल्यांदाच ते स्वतःहून निवडणूकीच्या रिगणात उतरलेले नाहीत. यावेळी ते आपल्या पक्षाचा आणि एनडीएचा प्रचार



काँग्रेसची 'गॅंटी' राजस्थान, छत्तीसगड अथवा मध्य प्रदेशमध्ये चालली नाही

काँग्रेसची 'गॅंटी' राजस्थान, छत्तीसगड अथवा मध्य प्रदेशमध्ये चालली नाही. निवडणुकीच्या तोंडावर त्यांनी ही आश्वासने दिली आहेत. लोकांना लगेच असे वाटले की, काँग्रेसने चांगला कार्यक्रम दिला आहे. आता त्यांनी '२८ गॅंटी' चे आश्वासन दिले आहे. मात्र, ते केंद्रात सत्तेवर येतील का? गेल्या दोन निवडणुकांमध्ये त्यांना विरोधी पक्षनेतेपदाचीही मान्यता मिळू शकलेली नाही. खरगे आहेत, सोनिया गांधी आहेत, राहुल गांधी आहेत, पण मान्यता मिळविण्यासाठी त्यांना ५५ जागाही मिळवता आल्या नाहीत. लोक मूर्ख नाहीत, अशी बोचरी टीका माजी पंतप्रधान देवेगौडा यांनी काँग्रेसवर केली.

करण्यासाठी रस्त्यावर उतरले आहेत. आहे. या ठिकाणी त्यांच्या पक्षाचे त्यांनी दक्षिण कर्नाटकातील बेंगळूर वरचस्व अधिक आहे. एका इंग्रजी ग्रामीण, तुमकूर, चिकमंगलूर, म्हैसूर, दैनिकाशी बोलताना त्यांनी अनेक चिक्कबल्लापूर येथे प्रचारही केला मुद्द्यांवर आपली मते प्रकट केली.



**पत्नीचा
भाजपवर
गंभीर आरोप**

■ वृत्तसंस्था

■ नवी दिल्ली

दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांच्या पत्नी सुनिता केजरीवाल यांनी भाजपावर अनेक गंभीर आरोप केले आहेत. भाजपा तिहार जेलमध्येच अरविंद केजरीवाल यांची हत्या करण्याचा कट आखत

तिहार जेलमध्ये अरविंद केजरीवाल यांच्या हत्येचा कट

असल्याचा दावा त्यांनी केला आहे. तसेच अरविंद केजरीवाल यांना खाण्यात दिल्या जाणाऱ्या प्रत्येक पदार्थावर प्रशासन लक्ष ठेवत असल्याचेही त्यांनी म्हटले आहे. "अरविंद केजरीवाल यांच्या अन्नात कॅमेरे बसवले आहेत. त्यांनी घेतलेल्या प्रत्येक घासावर लक्ष ठेवले

जनतेला लोकशाही हवी

मोदींची हुकूमशाही राजवट उद्ध्वस्त होणारच...

शरद पवारांचा हल्ला



■ प्रतिनिधी

■ जळगाव

जनतेला आता लोकशाही हवी आहे. मोदींची हुकूमशाही राजवट उद्ध्वस्त झाल्याशिवाय राहणार नाही. जवाहरलाल नेहरू यांच्यावर टीका केली जात आहे, ज्यांनी

देशासाठी खस्ता खाल्ल्या आहेत, त्यांच्यावर टीका करणे हे काय पंतप्रधानांचे काम आहे का? आपण देशाचे पंतप्रधान आहे हे लक्षात ठेवले पाहिजे. ते भाजपचे पंतप्रधान असल्यासारखे वागत आहेत. देशात वेगळा विचार करण्याची गरज आहेत. कधी राहुल गांधींवर टीका करतात. त्यांनी देशाच्या सगळ्या भागात जाऊन जनतेचे प्रश्न समजून घेतले. त्यांच्यावर टिगल केली जात आहे. बाळासाहेब ठाकरे गेल्यानंतर पक्षाची जबाबदारी घेतलेल्या उद्धव ठाकरे यांच्यावर टीका करत आहेत. अगोख तुम्ही काय केले ते सांगा मग इतरांवर टीका करा, या शब्दांत राष्ट्रवादी शरदचंद्र पवार पक्षाचे

अध्यक्ष शरद पवारांनी भाजपाला सुनावले. एका मेळाव्यात बोलताना शरद पवार यांनी भाजपा आणि पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्यावर बोचरी टीका केली. लोकसभा निवडणुकीच्या पहिल्या टप्प्याला सुवात झाल्यापासून शरद पवार सातत्याने भाजपा आणि केंद्रातील मोदी सरकारवर हल्लाबोल करताना पाहायला मिळत आहेत. अनेक मुद्द्यांचा आधार घेत टिगल केली जात आहे. बाळासाहेब ठाकरे लोकसभा निवडणुकीत अवघ्या देशाचे लक्ष बारामतीकडे लागले आहे. अशातच पुन्हा एकदा शरद पवारांनी भाजपावर निशाणा साधला.

देवेंद्रजी, जनाची नाही तर मनाची ठेवा...

प्रतिनिधी

मुंबई

सत्ता गेल्याने उद्धव ठाकरे भ्रमिष्ट झाले आहेत. त्यामुळेच ते काहीही आरोप करत आहेत. आदित्य ठाकरेंना मुख्यमंत्री करून मी दिल्लीत जाणार असं मी कधीच बोललो नव्हतो, असा दावा उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केला होता. फडणवीस यांच्या या दाव्याचा उद्धव ठाकरे यांनी खरपूस समाचार घेतला आहे. देवेंद्र फडणवीस जरा जनाची नाही तर मनाची तरी बाळगा. ती कुठली तरी खोली नव्हती. ती बाळासाहेबांची खोली होती. त्याच



खोलीबाहेर तुम्हाला अमित शहने उभं केलं होतं, असा घणाघाती हल्ला उद्धव ठाकरे यांनी चढवला.

शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांच्या उपस्थितीत आज अँटप हिल येथे

जनसंवाद मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. दक्षिण मध्य मुंबई लोकसभा मतदारसंघात शिवसेना ठाकरे गटाकडून अनिल देसाई उमेदवार आहेत. त्यांच्या प्रचारासाठी हा मेळावा आयोजित करण्यात आला आहे. दक्षिण मध्य मुंबई लोकसभा मतदारसंघात शिंदे गटाचे राहुल शेवाळे आणि ठाकरे गटाचे अनिल देसाई यांच्यात थेट लढत आहे. या पार्श्वभूमीवर आयोजित करण्यात आलेल्या मेळाव्यात उद्धव ठाकरे यांनी हा हल्लाबोल केला.

मी मुलाखत दिली होती. त्यात बाळासाहेबांच्या खोलीत बसून

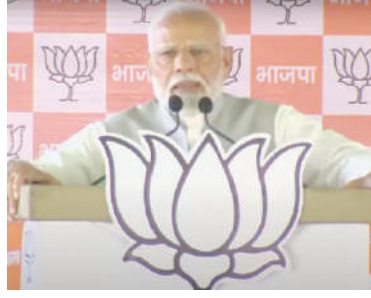
बोलणं झालं होतं असं म्हटलं होतं. मी देवदेवतांची शपथ घेऊन बोललो. यांनी 2014 ला आणि 2019 आपला विश्वासघात केला. आदित्य ठाकरेंना मी तयार करतो. त्यानंतर आपण त्याला मुख्यमंत्री करू असं मला फडणवीस म्हणाले होते. मी म्हटलं अहो असं करू नका. आधी त्याला आमदार करू. मी त्यांना म्हटलं अहो असं नको. त्यावर फडणवीस म्हणाले मी वरती जाणार आहे. म्हणजे केंद्रात जाणार आहे. त्यामुळे आदित्यला तयार करून मुख्यमंत्री करू, असं फडणवीस म्हटल्याचं उद्धव ठाकरे म्हणाले.

राहुल गांधींवर 'वायनाड'ही सोडायची वेळ येणार

प्रतिनिधी

नांदेड/परभणी

मोदींनी काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांच्यावर आजही निशाणा साधला आहे. राहुल गांधी यांना वायनाडमध्ये संकट दिसत आहे. त्यामुळे ज्याप्रमाणे अमेठी सोडावी लागली त्याप्रमाणे ते वायनाड सोडतील असे मोदी म्हणाले. तसेच मराठवाडा केवळ राज्य नसून भारताचे सुरक्षा कवच आहे. मुघल, इंग्रज आले, पण भारत टिकणार हे मराठा शौर्याने सिद्ध केले. विकसित मराठावाड्यासाठी आघाडीवर उभे राहायचे आहे. इथल्या विकासासाठी भाजपच्या उमेदवारांना विक्रमी मतांनी विजयी करून मला बळ द्यायचे आहे. तुमच्या बुध्मधील मतदानाचे सर्व जुने रेकॉर्ड तोडले पाहिजेत, असे आवाहन मोदींनी



मोदींनी देशात रामराज्य आणले काँग्रेसने गरिबी हटाओचा नारा दिला आणि देशातून गरिबांनाच हटवले, अशी टीका मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी केली आहे. तसेच मोदींनी देशात रामराज्य आणले असेही शिंदे म्हणाले. आज महायुतीच्या उमेदवारांच्या प्रचारात नांदेडमध्ये सभा झाली. या सभेला मुख्यमंत्री शिंदे उपस्थित होते.

नांदेडकरांना केले.

नांदेड आणि परभणीमध्ये आज त्यांच्या सभा झाल्या. नांदेडमधील सभेत मुख्यमंत्री शिंदे उपस्थित होते. तर परभणीमधील सभेत उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस उपस्थित होते. यावेळी सभेतील भाषणात मोदींनी इडिया आघाडीवर निशाणा साधला. महायुतीच्या उमेदवारांच्या प्रचारार्थ पंतप्रधान नरेंद्र मोदी काल नागपूरत मुक्कामी थांबले होते.

मोदी शेतकरी, महागाई, बेरोजगारीवर बोलत नाहीत फक्त विरोधकांवर टीका करतात

प्रतिनिधी

जालना

"देशाचे प्रधानमंत्री आज परभणीला आले होते. देशाचा प्रमुख जेव्हा जातो त्यावेळी त्यांनी देशाचे प्रश्न मांडण्याची त्यांची जबादारी असते. मात्र ते शेतकरी, महागाई, बेरोजगारीवर बोलत नाही, ते फक्त विरोधकांवर टीका करतात", असं म्हणत शरद पवार यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना लक्ष्य केलं आहे. आज जालन्यात महाविकास आघाडीची सभा पार पडली. याच सभेत बोलताना ते असं म्हणाले आहेत.

मोदींवर टीका करत शरद पवार म्हणाले, "आज शेतकऱ्यांवर त्यांचा परिणाम झाला आहे. दिल्ली हरियाणाचा शेतकरी रस्त्यावर सोडणार नाही अली आहे. एक वर्ष शेतकरी रस्त्यावर आले.

हे सरकार

त्यांना दुकूनही पाहत नाही." ते म्हणाले, "जगामध्ये एक अंतरराष्ट्रीय संस्था जी अभ्यास करते ती संस्था आज बेरोजगारी निर्माण करणारी भाजपा सरकार असल्याचं म्हणत आहे. ते म्हणाले, "या

सरकारला सत्तेची मस्ती आहे. केजरीवालपासून जनतेचा विचार करणारे मंत्री नेते यांना तुरुंगात टाकल्या जात आहे. महाराष्ट्रात संघर्ष करणारे क्रांतिकारी नेते आहेत. महाराष्ट्र स्वाभिमाना आहे, हे या सरकारची दादागिरी सहन करणार नाही."

शरद पवार पुढे म्हणाले की, "इथेनॉल फायदायचं सांगत होती, त्यामुळे सरकारला फायदा होणार होत. मात्र या सरकारच्या धोरणामुळे इथेनॉल टाकीमध्ये पडून आहे.

शेतकरी संकटात आला तरी चालेल पण आम्ही आमची भूमिका सोडणार नाही. ही भूमिका मोदी सरकारची आहे."

प्रतिनिधी

अमरावती

शिवसेना आणि भाजपमध्ये मुख्यमंत्रीपदाबाबत 2019 सालच्या विधानसभेच्या निवडणुकीआधी नेमकी काय चर्चा झाली होती यावरील राजकारण अजूनही सुरूच आहे. आदित्य ठाकरेंना मुख्यमंत्रीपदासाठी तयार करतो आणि मी दिल्लीत जातो, असे देवेंद्र फडणवीसांनी म्हटल्याचा दावा उद्धव ठाकरेंनी एका मुलाखतीत केला होता त्याला देवेंद्र फडणवीसांनी प्रत्युत्तर देत उद्धव ठाकरे यांच्यावर जोरदार हल्लाबोल केला आहे. तर ठाकरेंना दावा खोडून काढला.

उद्धव ठाकरेंनी केलेल्या दाव्यावर बोलताना देवेंद्र फडणवीस म्हणाले, की, उद्धव ठाकरे भ्रमिष्ट झालेत. त्यांना वेड लागलंय, मला नाही. कालपर्यंत ते वेगळ्याच भ्रमात होते. कालपर्यंत म्हणत



होते की अमित शहांनी त्यांना कुठल्यातरी खोलीत नेऊन मुख्यमंत्री करण्याचा शब्द दिला होता. आता त्यांचा भ्रम बदलला. आता म्हणतात की देवेंद्र फडणवीसांनी आदित्यला मुख्यमंत्री करतो असा शब्द दिला. उद्धव ठाकरेंनी नेमकं ठरावं त्यांना नेमका कोण व कोणता शब्द दिला होता.

आदित्य ठाकरेंना मुख्यमंत्रीपदासाठी तयार करतो आणि मी स्वतः दिल्लीच्या राजकारणात जातो असं देवेंद्र फडणवीस मला म्हणाले होते, असा दावा उद्धव

ठाकरेंनी केला आहे. एका इंग्रजी वृत्तपत्राला दिलेल्या मुलाखतीत त्यांनी हे वक्तव्य केलंय. देवेंद्र फडणवीस आदित्य ठाकरे यांना मुख्यमंत्रीपदासाठी मार्गदर्शन करणार होते असा दावा उद्धव ठाकरे यांनी केला आहे. अमित शहा भाजपचे अध्यक्ष झाल्यापासून भाजपचा सूर बदलला असंही उद्धव म्हणाले. तुम्ही देश पाहा, आम्ही महाराष्ट्र पाहतो असं बाळासाहेब म्हणाले होते. तेव्हापासून भाजप आणि आमच्यात चांगलं सुरू होतं. 2012 मध्ये माझ्या वडिलांचं निधन झाल्यावर मोदी घरी आले होते. 2014 मध्ये मोदी पीएम झाले तेव्हा वाटलं, अमित शहा पण झालं. पण अमित शहा अध्यक्ष बनल्यावर भाजपचा सूर बदलला. भाजपच्या बोलण्यात मरुपी दिसत होती. बाळासाहेब गेले, वार कण्याची वार वेळ आहे असं भाजपला वाटलं, असे उद्धव ठाकरे यांनी म्हटले आहे.

दिल्लीत वसुली भाई, त्यांची बंदुक ईडी-सीबीआय

प्रतिनिधी

अमरावती

अमरावतीचे पोटे-पोट्टीनो जयभीम म्हणत सुजात आंबेडकरांनी भाषणाला सुरुवात केली. सुजात आंबेडकर म्हणाले, एकच निवडणूक घेणार असं जाहीरनाम्यात आहे, त्यामुळे हे घातक आहे. भाजपचा एक वसुली भाई दिल्लीत बसलेला आहे आणि त्यांची बंदुक ईडी-सीबीआय आहे, अशी टीका त्यांनी भाजपवर केली.

साडी-किराणा म्हणजे रवी राणा असं लहान मुलगा सांगत होता असे म्हणत सुजात आंबेडकर यांनी राणा दाम्पत्यांवर निशाणा साधला

आहे. अमरावती शहरातील सायन्स कोर मैदानावर रिपब्लिकन सेनेचे उमेदवार आनंदराज आंबेडकर यांच्या प्रचारार्थ जाहिरसभेचं आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी ते बोलत होते. या सभेत त्यांनी भाजपवर देखील टीका केली आहे.

सभेत राणा दाम्पत्यांवर बोलतांना सुजात आंबेडकर म्हणाले, "अमरावती सुद्धा निवडणुकीत धार्मिकवर प्रचार सुरू आहे, हे आम्ही होऊ देणार नाही. साडी-किराणा म्हणजे रवी राणा असं लहान मुलगा सांगत होता, त्यामुळे मी विनंती

करतो की, भाजपला निवडणुकीत मतदान करू नका, त्यांना पाडा म्हणजे पाडा", असा निशाणा सुजात आंबेडकर यांनी साधला. आंबेडकर यांनी सभेत बोलतांना काँग्रेसलाही लक्ष केले आहे. "एनआरसीला विरोध करणारे फक्त आंबेडकर वादीच आहे. आज काँग्रेसने एकही मुस्लिम उमेदवार दिला नाही. आधी तुम्ही तुमचे नेते भाजपमध्ये जाण्यापासून थांबवा मग मतविभाजनाबद्दल बोला", असे म्हणत सुजात आंबेडकरांनी काँग्रेसवरही जोरदार निशाणा साधला



प्रतिनिधी

धाराशिव

राज्यातील ओबीसी नेते राज्यातील मंत्री छगन भुजबळ यांना महायुतीची उमेदवारी डावलल्यामुळे येथील ओबीसी समाज बांधव संभ्रमित झाले आहेत. या विषयी येथील समता परिषदेसह ओबीसी बांधवांची एक तातडीची बैठक शनिवारी (ता. २०) झाली.

भुजबळ ज्यांना सांगतील त्याच उमेदवारास या निवडणुकीत मतदान करण्याचा निर्णय या बैठकीत घेण्यात आला. आता भुजबळ कोणत्या उमेदवारासाठी मतदान करण्याचा कानमंत्र देतात याकडे ओबीसी बांधवांचे लक्ष लागले आहे. महायुतीकडून भाजपचे वरिष्ठ नेते पंतप्रधान नरेंद्र मोदी

भुजबळ सांगतील त्यांनाच मतदान टाकू अन्यथा मतदानावर बहिष्कार समता परिषदेची भूमिका



व गृहमंत्री अमित शहा यांनी नाशिक लोकसभेची जागा आमचे नेते राज्याचे अन्न नागरी व ग्राहक संरक्षण मंत्री छगन भुजबळ यांना द्यावी असे आदेश दिले होते. दिल्लीतील वरिष्ठांचे आदेश असताना राज्यातील महायुतीच्या नेत्यांकडून तीन आठवड्यातून अधिक

काळ कुठलाही निर्णय होत नसल्याने याचा फायदा समोरच्या विरोधी उमेदवाराला होत होता. त्यामुळे पक्ष हितासाठी भुजबळांनी निवडणुकीतून मागार घेतली. भुजबळ यांच्याबाबत जाणीवपूर्वक उमेदवारी देण्यास विलंब केला. त्यामुळे राज्यभरातील ओबीसीमध्ये संभ्रम आहे. त्यामुळेच भुजबळ सांगतील त्यालाच लोकसभा निवडणुकीत मतदान टाकू अन्यथा बहिष्कार टाकू असा निर्णय येथील अखिल भारतीय महात्मा फुले समता परिषद कार्यकर्ता व ओबीसी

समाजाचे काही प्रमुख कार्यकर्ते यांच्या उपस्थितीत झालेल्या बैठकीत घेण्यात आला.

अखिल भारतीय महात्मा फुले समता परिषदेचे कार्यकर्ते व काही ओबीसी समाजाचे प्रमुख कार्यकर्ते यांची बैठक येथे शनिवारी (ता. २०) झाली. या बैठकीत नाशिक येथील लोकसभेची उमेदवारी छगन भुजबळ यांना देण्याचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी व अमित शहा यांनी ठरवले होते. मात्र महायुतीच्या नेत्यांनी ती जागा देण्याबाबत जाणीवपूर्वक विलंब केला.

कल्याणमध्ये ठाकरे शिवसेनेला धक्का; महिला संघटक विजया पोटे, माजी नगरसेवक अरविंद पोटे शिवसेनेत दाखल

प्रतिनिधी

ठाणे

राज्यात मागील दोन वर्षात विविध विकास कामे झाली आहेत, ही विकास कामे पाहूनच पदाधिकारी मूळ शिवसेनेत येत असल्याचे मत राव्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी व्यक्त केले. तसेच त्यांना घरी बसणारा फेसबुकवरील नेता नको, तर फेस टू फेस बोलणार नेता हवा असा टोला उद्धव ठाकरे यांचे नाव न घेताला लगावला. ठाण्यातील कोपरी पूर्व येथे चैत्र नवरात्रोत्सव मंडपात गुरुवारी रात्री कल्याण मधील उद्धव सेनेतील कल्याण जिल्हा महिला संघटक



विजया पोटे, माजी नगरसेवक अरविंद पोटे हे कल्याणमधील सुमारे १०० पदाधिकारी आणि असंख्य कार्यकर्त्यांसह मुख्यमंत्री एकनाथजी शिंदे आणि खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे यांच्या उपस्थितीत शिंदे सेनेत प्रवेश

भूमिका याला यांनी तिलांजली दिली, आपल्या तत्वांशी तडजोड करून महाविकास आघाडीत सोबत गेले, त्यांच्या सोबत असलेले पदाधिकारी आता त्यांना सोडून मूळ शिवसेनेत येत असल्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी सांगितले.

दरम्यान, तिकडे ८० टक्के समाजकारण आणि २० % राजकारण अ न होता केवळ राजकारणच केले जात होते त्या राजकारणाला कंटाळूनच आम्ही आज मूळ शिवसेनेत प्रवेश करीत आहोत. असे मत कल्याण जिल्हा महिला संघटक विजया पोटे यांनी व्यक्त केले.

पाणी सोडणारे निवडणूक कामात

प्रतिनिधी

मुंबई

मुंबई महापालिकेच्या जल अभियंता विभागातील पाणी वितरण व्यवस्थेत 'चावीवाला' पदावरील कर्मचारी महत्त्वाची भूमिका बजावत असतात. या कर्मचाऱ्यांना लोकसभा निवडणुकीच्या कामाच्या नियुक्तीचे आदेश मिळू लागल्याने एकच गोंधळ उडाला आहे. चावीवाले निवडणुकीच्या कामाला जुंपले गेले, तर पाणीपुरवठा कसा करायचा असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. त्यामुळे आता हे आदेश रद्द करण्यासाठी धावपळ सुरू झाली आहे.

मुंबईमधील सहा लोकसभा मतदारसंघात २० मे रोजी मतदान होत असून निवडणुकीच्या कामासाठी विविध यंत्रणांमधील अधिकारी, कर्मचारी तैनात करण्यात येत आहेत. विविध विधानसभा मतदारसंघांतील सहाय्यक निवडणूक अधिकार्यांनी



विभागातील कर्मचाऱ्यांच्या नावाने आदेश जारी केले आहेत. यात चावीवाल्यांचाही समावेश असल्याने जल विभागात गोंधळ उडाला आहे. अप्रचलित, मध्य वैतरणा, तानसा, मोडकसागर, भातसा, विहार, तुळशी या धरणांमधून दररोज ३९५० दशलक्ष



नास्तिकतेची शेखी मिरवणाऱ्या शरद पवारांना सीतामाईचा कळवळा येणे हा ढोंगीपणा

प्रतिनिधी

मुंबई

अयोध्येत सीतेची मूर्ती का नाही अशी तक्रार माझ्याकडे महिलांनी केल्याचा दावा राष्ट्रवादी शरदचंद्र पवार पक्षाचे प्रमुख शरद पवार यांनी केला होता. त्यांच्या या दाव्यावरून भाजपा विधानपरिषद गटनेते आमदार प्रणिश देकर चांगलेच आक्रमक झाले आहेत. शरद पवार यांनी नास्तिक असल्याची शेखी अनेकदा मिरवली आहे. राम मंदिरात बाल रूपातीत रामलल्ला विराजमान झालेत हे

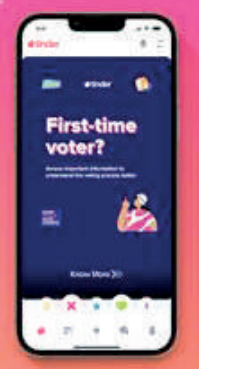


बघायला पवारांच्या डोळ्यांवर पट्टी बांधली आहे. जे स्वतःच्या सुनेला बाहेरील आलेली म्हणून हिणवतात, त्यांना सीतामाईचा कळवळा येणे हा असली ढोंगीपणा असल्याचे पुन्हा एकदा सिद्ध झाले आहे, असे प्रत्युत्तर देकर यांनी दिले आहे. देकर म्हणाले की, राम मंदिरात

सीतामाईची मूर्ती का नाही अशा प्रकारचा जावईशोध शरद पवारांनी नुकताच लावला आहे. एवढी पवार हे मंदिराच्या प्रशावर नाक मुडवत असताना नास्तिक असल्याची शेखी मिरवतात. शरद पवार यांनी उचलली जीभ लावली टाळ्याला हे करण्यापूर्वी राम मंदिराची थोडी माहिती घेतली असती तर अशा प्रकारचे वक्तव्य केले नसते. राम मंदिरात बालरूपातील रामलल्ला विराजमान झालेत हे बघायला पवारांच्या डोळ्यांवर पट्टी बांधली आहे.

टिंडरची 'फर्स्ट टाईम व्होटर्स' मतदान जागरूकता मोहीम

मुंबई: येत्या लोकसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर नवं मतदारांनी त्यांच्या मतदानाचा हक्क मतदान करून बजावावा यासाठी तरुणांमध्ये लोकप्रिय ॲप असलेल्या टिंडरने भारतात 'एव्हरी सिंगल व्होट काउन्ट आणि फर्स्ट टाईम व्होटर्स' जागरूकता मोहीम सुरू केली आहे. लोकशाही बळकट करण्यासाठी तरुण मतदारांना शिक्षित आणि सक्रिय करण्याच्या उद्देशाने ही मोहीम भारतातील आघाडीची युवा माध्यम संस्था युवा आणि मार्क युवर प्रेसंस ही भारतातील निःपक्षपाती संस्था यांच्या सहकार्याने चालवली जाते. भारत या वर्षी २० दशलक्ष नव मतदार तरुणांसह जगातील सर्वात मोठ्या लोकशाही निवडणुकीसाठी सज्ज होत असताना, हा उपक्रम म्हणजे तरुणासाठी भारताच्या लोकशाही उत्सवात सामील होण्याची संधी आहे.



खासदार डॉ श्रीकांत शिंदे यांच्या कार्यअहवालाचे प्रकाशन

डॉ. बिबल्वली

डॉ. श्रीकांत शिंदे यांच्या रूपाने आपण आदर्श लोकप्रतिनिधी आणि आदर्श खासदार दिल्लीला पाठवला असल्याचे गौरवोद्गार राज्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी आज डॉ. बिबल्वलीत काढले. कल्याण लोकसभेचे खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे यांनी गेल्या दहा वर्षांत केलेल्या विकासकामांच्या कार्य अहवालाचे प्रकाशन मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यासह सार्वजनिक बांधकाम मंत्री रविंद्र चव्हाण, मनसे आमदार राजू पाटील आदी महायुतीच्या प्रमुख नेत्यांच्या उपस्थितीत डॉ. बिबल्वलीतील सावित्रीबाई फुले रंगमंदिरात करण्यात आले. त्यावेळी मुख्यमंत्री यांनी दिलखुलासपणे खासदार डॉ. शिंदे यांनी दहा वर्षांत केलेल्या विकासकामांचे कौतुक केले.

आज मी आपल्यासमोर बाळासाहेब ठाकरे यांच्या शिवसेनेचा मुख्य नेता, या राज्याचा मुख्यमंत्री आणि तुमच्या खासदाराचा पिता म्हणून या ट्रिपल रोलमध्ये उभे आहोत. खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे यांच्या कामाबद्दल समाधानी असून त्याची विकासाची



गाडी राईट ट्रॅक्वरच नाही तर फुल स्पीडमध्ये आहे. तर डॉ. श्रीकांत शिंदे आता केवळ खासदार नाही तर संसदरत्न असून त्याचाही आपल्याला अभिमान असल्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यावेळी म्हणाले. तर कल्याण लोकसभेच्या मतदारसंघांनी त्याला खासदार म्हणून त्याला स्वीकारलेले असून बाळासाहेबांचे आशीर्वाद आणि मोदीजींनी ठेवलेला विश्वास आणि मतदारांचा आशीर्वाद तसेच महायुतीच्या सर्व कार्यकर्त्यांची घेतलेल्या मेहनतीमुळे डोंगराएवढी ही कामे करणे शक्य झाल्याचेही

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे म्हणाले. तर चौफेर विकास कसा करायचा याची नस त्याला कळलेली असून आपण त्याला 2014 मध्ये निवडून दिलेत, 2019 मध्ये निवडून दिले आणि 2024 मध्येही पुन्हा निवडून देणार असल्याचा विश्वासही त्यांनी यावेळी व्यक्त केला.

लोकांनी ठरवावे भविष्यात कसा विकास हवा आहे - खासदार डॉ. श्रीकांत एकनाथ शिंदे देशाचे यशस्वी पंतप्रधान मा.श्री. नरेंद्रजी मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली काम करताना गेल्या १० वर्षांत मोठ्या प्रमाणात

विकासाकामे केली. या १० वर्षांत लोकांनी दाखवलेला विश्वास सार्थ ठरवण्याचा प्रयत्न केला आणि गेल्या १० वर्षांचे प्रगतीपुस्तक आज जनतेसमोर ठेवण्याचे काम करतोय, असे यावेळी खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे यांनी सांगितले. तसेच आता लोकांनी ठरवायचे आहे, की भविष्यात आणखी कशा पद्धतीने विकास हवा आहे, असे आवाहन केले. यावेळी उपस्थित नागरिकांसमोर गेल्या दहा वर्षांत लोकसभेत केलेल्या कामांचे मुख्यमंत्री आणि जनतेसमोर सादरीकरण करत कामांची

सखोल माहितीही डॉ. शिंदे यांनी दिली. देशात रेल्वेचे सर्वाधिक काम २०१४ ते २०२४ या १० वर्षांत झाले असून कल्याण लोकसभेतही मोठ्या प्रमाणात कामे झाल्याचे यावेळी सांगितले. रेल्वेची पाचवी सहावी मार्गिका, कल्याण याई रिमॉडेलिंग, सरकते जिने, होम प्लॅटफॉर्म अशा अनेक सुविधा देण्यासह रस्ते वाहतूक सुरळीत करण्यासाठी पक्क्या रस्त्यांचे जाळे तयार केल्याचे यावेळी सांगितले. रिंग रोड, विठ्ठलवाडी कल्याण उन्नत महामार्ग मोठागाव माणकोली पूल, ऐरोली काटई फ्री वे, तळोजा मेट्रो असे अनेक गेमचेंजर प्रकल्प कल्याण लोकसभेत मागील १० वर्षांत झाले, अशी माहिती यावेळी दिली. आरोग्य सुविधेसाठी कल्याण लोकसभेत सर्वोत्तम सुविधा दिल्याचे यावेळी त्यांनी सांगितले. उल्हासनगरमधील मोफत सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल, अंबरनाथमध्ये मेडिकल कॉलेज, शासकीय रुग्णालयांमध्ये आधुनिक सुविधा पुरवणे अशी कामे केल्याची माहिती त्यांनी यावेळी दिली.

अजूनही मतदार यादीत नाव समाविष्ट करण्याची संधी...

मुंबई

निवडणूक काळात प्रत्येक टप्प्यावर नामांकनाच्या अखेरच्या दिवसाच्या साधारण १० दिवस आधीपर्यंत मतदार नोंदणीसाठी आलेले अर्ज हे मतदार यादीत नाव समाविष्ट करण्याच्या दृष्टीने विचारात घेतले जातात. या अर्जांची आणि पुरावा म्हणून जोडलेल्या दस्तऐवजांची पडताळणी करण्यासाठी व हरकती मागवण्यासाठी हा साधारण १० दिवसांचा कालावधी गृहीत धरला गेला आहे.

राज्यात पाचव्या टप्प्यात दि. २० मे रोजी धुळे, दिंडोरी, नाशिक, पालघर, भिबंदी, कल्याण, ठाणे, मुंबई उत्तर, मुंबई उत्तर-पश्चिम, मुंबई उत्तर-पूर्व, मुंबई उत्तर-मध्य, मुंबई दक्षिण-मध्य आणि मुंबई दक्षिण या १३ मतदारसंघांसाठी मतदान होणार आहे. या मतदारसंघांसाठी नामनिर्देशन सादर करण्याची अखेरची तारीख ३ मे २०२४ आहे.

त्यानुसार, या लोकसभा मतदार संघातील ज्या पात्र नागरिकांनी दि. १ एप्रिल २०२४ रोजीपर्यंत आपल्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण केलेली असतील व त्यांचे नाव अद्याप मतदार यादीत समाविष्ट झालेले नसेल, अशा नागरिकांनी या मतदारसंघामध्ये नवीन मतदार नोंदणीसाठी दि. २२ एप्रिल २०२४ पर्यंत अर्ज केल्यास (ऑफलाईन तसेच ऑनलाईन पद्धतीने) त्यांची नावे मतदार यादीत (अन्यथा पात्र असल्यास) समाविष्ट होऊ शकतील. यामुळे सर्व पात्र नागरिकांनी मतदार यादीत आपले नाव आहे की नाही, हे तपासून, जर नाव



नसल्यास त्वरीत दि. २२ एप्रिल २०२४ पर्यंत मतदार नोंदणीचा अर्ज क्र. ६ भरावा, असे आवाहन राज्याचे मुख्य निवडणूक अधिकारी यांच्याकडून करण्यात आले आहे.

मतदार यादीत नाव कसे तपासावे

voters.eci.gov.in हे संकेतस्थळ किंवा Voter Helpline ॲपचा वापर करून मतदार यादीत आपले नाव शोधा

वैयक्तिक तपशिलाच्या पर्यायांतर्गत नाव, आडनाव, वडील किंवा पतींचे नाव, वय, लिंग, राज्य, जिल्हा आणि विधानसभा मतदारसंघ या तपशिलाच्या आधारे किंवा मतदार ओळखपत्र क्रमांकाच्या आधारे किंवा मोबाइल क्रमांकाच्या आधारे (तो जर तुमच्या मतदार ओळखपत्राशी जोडला असेल तर) किंवा Voter Helpline App वर मतदार ओळखपत्रावरील क्यू आर कोड स्कॅन करूनही मतदार यादीत आपले नाव शोधता येते.

दीपक महेश्वरींचा मुख्यमंत्री शिंदे यांच्या उपस्थितीत शिवसेनेत प्रवेश



प्रतिनिधी

मुंबई

शिव वाहतूक सेना महाराष्ट्र प्रदेश चे माजी अध्यक्ष दीपक महेश्वरी यांचा खासदार राहुल शेवाळे यांच्या नेतृत्वाखाली शिवसेना शिंदे गटात जाहीर पक्ष प्रवेश झाला आहे. शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे यांच्या पक्षात सक्रिय असलेले व अणुशक्ती नगर विधानसभा परिसरात जनसेवा हीच ईश्वर सेवा ट्रस्ट या संस्थेच्या माध्यमातून सामाजिक कार्य करणारे दीपक महेश्वरी यांनी विविध सामाजिक उपक्रम राबविले आहे. शिवसेनेचे प्रमुख नेते व राज्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वाखाली काम करण्याच्या उद्देशाने दीपक महेश्वरी यांनी

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांची भेट घेतली दरम्यान मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते महेश्वरी यांचा भगवी शाल घालून शिवसेनेत पक्ष प्रवेश केला. याप्रसंगी खासदार राहुल शेवाळे, आमदार रवींद्र फाटक, अवजड वाहतूक सेना महाराष्ट्र अध्यक्ष ईंद्रजित बल आदी उपस्थित होते. याप्रसंगी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी दीपक महेश्वरी यांची शिवसेना मुंबई सहसचिव पदी नियुक्ती करून महेश्वरी यांना काम करण्याची संधी उपलब्ध करून दिली आहे. ह्या वेळी प्रतिक्रिया देताना दीपक महेश्वरी म्हणाले की उद्धव गटामध्ये माझ्यावर दुर्लक्ष झाले होते. मुख्यमंत्र्यांनी पक्ष प्रवेश देऊन माझी मुंबई सहसचिव पदी निवड केली आहे

महाराष्ट्र चित्रपट विकास महामंडळाच्या व्यवस्थापकीय संचालकपदी स्वाती म्हसे-पाटील

प्रतिनिधी

मुंबई

महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळाच्या व्यवस्थापकीय संचालक पदी भारतीय प्रशासन सेवेच्या अधिकारी असलेल्या स्वाती म्हसे-पाटील यांची नियुक्ती झाली आहे. त्यांनी गुरुवारी पदाचा पदभार स्वीकारला. यावेळी महामंडळाच्या अधिकारी-कर्मचाऱ्यांनी त्यांचे स्वागत केले.

प्रशासनाचा गाढा अभ्यास असणाऱ्या स्वाती म्हसे-पाटील या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत सन १९९३ रोजी उपजिल्हाधिकारी म्हणून नियुक्त झाल्या. त्यावर्षी एमपीएससीतून राज्यात प्रथम



येण्याचा मान त्यांनी मिळवला होता. वयाच्या अवघ्या २२ व्या वर्षीच शासकीय सेवेत काम करण्याची संधी त्यांना मिळाली.

आजपर्यंत शासनाच्या विविध

विभागात, विविध पदांवर त्यांनी तब्बल ३१ वर्षे सेवा बजावली असून या कार्यकाळात अनेक महत्वाचे आणि लोकाभिमुख निर्णय त्यांनी घेतले आहेत. प्रशासकीय कामावर

पोस्टमनना तापमानवाढीचा फटका; आरोग्याच्या समस्यांमुळे हैराण

पोस्टमन वर्ग उन्हाळी आजारांनी त्रस्त

प्रतिनिधी

मुंबई

टपाल म्हटले की, ऊन असो पाऊस असो अथवा वादळ असो आठवतो तो आपल्या गावचा पोस्टमन. उन्हा-पावसाची

तमा न बाळगता आपल्याला प्रियजनांनी पाठवलेले साधे पत्र असो वा स्पीड, रजिस्टर वा पार्सल आपल्या घरापर्यंत येऊन प्रामाणिकपणे पोहचवतो तो पोस्टमन दादा; पण गेल्या काही

दिवसांपासून मुंबईत तापमान प्रचंड वाढले आहे, त्याचा फटका आता या बापड्या पोस्टमनला बसत आहे.

मुंबईत घराबाहेर काम करणाऱ्यांना मुंबईतील कडक उन्हाचा प्रचंड त्रास होऊ लागला आहे. त्यामुळे काही लोकांना आता उष्णतेच्या आजारांचा धोका संभवत आहे. दुपारच्या कडक उन्हात दीर्घकाळ राहणे टाळून तज्ज्ञांच्या इशान्यांचे पालन करणे गरजेचे बनले आहे; परंतु अनेक पोस्टमनना

कडक उन्हातही कामासाठी पायपीट करावी लागत आहे; तर काही जण लवकर येऊन चारपर्यंत घरी जाण्यास निघतात.

उन्हाळ्याची तीव्रता एप्रिल-मे महिन्यात जास्त असते. त्यामुळे शरीरातील पाण्याचे प्रमाणही कमी होणे, अशक्तपणा वाढणे, काम कमी केले तरी जास्त दम लागणे, तसेच घामावाटे पोषक द्रव्ये शरीराबाहेर टाकली जाणे या बाबींचीदेखील सुरुवात होते.

2 मेपासून शाळांना उन्हाळी सुट्टी; शाळा 15 जूनला सुरु होणार

प्रतिनिधी

मुंबई

शालेय शिक्षण विभागाने राज्यातील शाळांना २ मे पासून उन्हाळी सुट्टी जाहीर केली आहे. तर आगामी शैक्षणिक वर्ष १५ जून (शनिवार) पासून सुरु होणार आहे. मात्र विदर्भातील शाळा १ जुलैपासून सुरु होणार आहेत.

राज्य शिक्षण मंडळाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांच्या उन्हाळी सुट्टीच्या कालावधीमध्ये एकवाक्यता व सुसंगती आणण्यासाठी सूचना देण्यात आल्या आहेत. या अनुषंगाने राज्य मंडळाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च

माध्यमिक शाळांची उन्हाळी सुट्टी व शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ सुरु करण्याबाबतच्या सूचना शिक्षण संचालनालयाने दिल्या आहेत. सर्व शाळांमधील विद्यार्थ्यांना गुरुवार २ मे पासून उन्हाळी सुट्टी सुरु होणार आहे. विदर्भ वगळता इतर सर्व विभागातील राज्य मंडळाच्या शाळा शनिवार १५ जून रोजी सुरु करण्यात याव्यात. तर जून महिन्यातील विदर्भाचे तापमान विचारात घेता उन्हाळ्याच्या सुट्टी नंतर तेथील राज्य मंडळाच्या शाळा ३० जून रोजी रविवार येत असल्याने सोमवार १ जुलै पासून सुरु करण्यात याव्यात असे शिक्षण संचालनालयाने जारी केलेल्या परिपत्रकात म्हटले आहे.

उन्हाळ्यामुळे अतिसाऱसारखे पचनक्रियेशी संबंधित आजार आणि हीट स्ट्रोक यांचा त्रास असतो. त्वचेबाबतही समस्यादेखील उद्भवू शकतात. त्यामुळे आम्ही टोपी घालणे आणि सतत पाणी पिणे गरजेचे वाटते.

- एक पोस्टमन

उन्हाळ्याच्या पार्श्वभूमीवर नोडल सेवामार्फत पार्सल वाहतूक केली जात आहे. त्यामुळे पोस्टमनचे ओझे कमी झाले आहे. तसेच पोस्टमन बाहेर पत्रवाटप करताना टोपी किंवा छात्रीचा वापर करत आहेत.

- डॉ. अजिंक्य काळे, संचालक, पोस्टल सेवा

Across State अक्रॉस मुंबई



युनायटेड महाराष्ट्रीय साऊथ इंडियन फाऊंडेशन



संजय मं. भैरे

संपादक

मुंबई अध्यक्ष

डिजिटल मिडीया संपादक संघटना



हनुमान जयंतीच्या हार्दिक शुभेच्छा!

संपादकीय

भारतातील आरोग्य सेवांवर अधिक

भर देण्याची हीच योग्य वेळ

यंदाच्या जागतिक आरोग्य दिनी जागतिक आरोग्य सेवाविषयीची आव्हाने आणि त्यावर मिळवलेल्या विजयांच्या श्रेणीवर प्रकाशझोत टाकत असताना, भारत त्याच्या आरोग्य सेवेच्या प्रवासात एका निर्णायक टप्प्यावर उभा आहे. भारतातील आरोग्य सेवांचे कथन हे परस्परविरोधी आणि गुंतागुंतीचे आहे. या संदर्भात आरोग्य सेवांमध्ये न्याय्य प्रवेश सुनिश्चित करणे हे एक बहुस्तरीय आव्हान आहे आणि शाश्वत विकासासाठी व सामाजिक एकसंधता वाढवण्यासाठी ही एक महत्त्वाची बाब आहे. आरोग्याच्या व्यापक सामाजिक निर्धारक चौकटीत, आपल्या नागरिकांचे आरोग्य सुधारण्यासाठी गेल्या दशकातील भारताचे बहु-क्षेत्रीय प्रयत्न लक्ष वेधून घेत आहेत. भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील रुग्णालयांतील दोन तृतीयांश खाटा शहरी भागात केंद्रित आहेत, ज्या केवळ एक तृतीयांश लोकसंख्येला आधार देतात. खासगी क्षेत्रातील आरोग्य विषयक सुविधा तर शहरी भागात अधिक उभारल्या गेल्या आहेत, कारण खासगी पायाभूत सुविधा जास्त आर्थिक संसाधने असलेल्या भागात आकर्षित होतत. मात्र, बऱ्याच शहरी रुग्णालयांत जवळपासच्या जिल्ह्यांतील आणि राज्यांतील रुग्णांपासून अगदी शेजारील देशांतील रुग्णीही धाव घेतात. हे रुग्ण सहसा अशा परिस्थितीत येतात, ज्यांना ग्रामीण भागात जर सुस्थितीतील प्राथमिक आरोग्यसेवा विषयक पायाभूत सुविधा उपलब्ध झाल्या असल्या तर पूर्वीच त्यांच्या विकारांकडे लक्ष देता आले असते. राष्ट्रीय आरोग्य मोहीम आणि आयुष्मान भारत आरोग्य आणि कल्याण केंद्र. ज्याचे अलीकडेच आयुष्मान आरोग्य मंदिर असे नामकरण झाले आहे, आता देशाच्या या समस्येवर लक्ष केंद्रित करत आहे, ही समाधानाची बाब आहे. खासगी क्षेत्रातील आरोग्य विषयक सुविधा शहरी भागांत अधिक उभारल्या गेल्या आहेत, कारण खासगी पायाभूत सुविधा जास्त आर्थिक संसाधने असलेल्या भागात आकर्षित होतात. याशिवाय, अनेकदा शहरी केंद्रांवर पूर्वीपासून अधिक लक्ष केंद्रित केले गेल्याने ग्रामीण आरोग्यसेवा विषयक चित्र झाकोळून गेलेले असाम्यचे आणि ग्रामीण आरोग्य विषयक सेवा दुर्लक्षित असाम्यचा. ग्रामीण आरोग्य सेवांसमोर वामसून तेथील जनतेच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी झाडट आहेत. अशा प्रकारे, शहरी आरोग्य सेवा क्षेत्रातील अनेक आव्हाने ही ग्रामीण आरोग्य सेवा क्षेत्रात वाढलेल्या आव्हानांचा परिणाम आहेत. तुलनेने कमी कर- जीडीपी गुणोत्तर, आणि आरोग्य हा मुख्यतः राज्याचा विषय असल्याने, प्रचंड राजकीय इच्छाशक्ती असल्याशिवाय या क्षेत्रात कोणतेही नाट्यमय बदल अशक्य आहेत. जसे आपल्याला पिण्याचे पाणी, स्वच्छता आणि गृहनिर्माण यांसह इतर बाबतीत दिसून येते आहे, आरोग्य क्षेत्रात, मर्यादित संसाधनांत काम करत असतानाही आपण मोठी प्राप्ती साध्य केली आहे, मग ती 'प्रधानमंत्री भारतीय जनऔषधी परियोजने'ची व्याप्ती असो अथवा 'आयुष्मान भारत'ची अंमलबजावणी असो. 'राष्ट्रीय आरोग्य मोहिमे'अंतर्गत, २०१४ मध्ये उपविभागीय रुग्णालयांत सुमारे १० हजार डॉक्टर उपलब्ध होते आणि २०२२ मध्ये या संख्येत सुधारणा होऊन ही संख्या १९ हजारांपर्यंत पोहोचली. २०१४ मध्ये जिल्हा रुग्णालयांमध्ये सुमारे १८,५०० डॉक्टर उपलब्ध होते. २०२२ मध्ये ही संख्या ३० हजारांच्या जवळपास पोहोचली. या संख्येत आणखी सुधारणा होत आहे. वैद्यकीय शिक्षणाबाबत मोठ्या प्रमाणात सार्वजनिक पायाभूत सुविधा निर्माण केल्या जात आहेत आणि या व्यवस्थेला लवकरच त्याचा लाभ होईल. भारताच्या आरोग्यसेवेत सुधारणा करण्याच्या प्रयत्नांच्या केंद्रस्थानी 'आयुष्मान भारत' ही योजना आहे, जी आरोग्य सेवेच्या विचित्र परिवर्तन घडविण्याच्या सरकारच्या महत्त्वाकांक्षेला मूर्त स्वरूप देते. या योजनेचे मूलभूत आध्यात्मिक- रुग्णालयात भर्ती होण्याबाबतची 'प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना', प्राथमिक उपचारांसाठी 'आरोग्य व कल्याण केंद्रां'ची स्थापना, आरोग्यसेवेत तंत्रज्ञानाचा लाभ घेण्यासाठी 'आयुष्मान भारत डिजिटल मोहीम' आणि आरोग्य सेवाविषयक पायाभूत सुविधा वाढवण्यासाठी 'प्रधानमंत्री-आयुष्मान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा अभियान'- या एकत्रितपणे भारतीय आरोग्य सेवा व्यवस्थेच्या बहुआयामी आव्हानांना सामोरे जाण्याचा प्रयत्न करत आहेत. मात्र, गेल्या दशकाभरत सर्वनाम आरोग्य सुविधा उपलब्ध होण्यास अधिकधिक शक्य व्हावे, याकरता एक भक्कम पाया आणि तंत्रज्ञानाचा आधार असूनही, स्वच्छता, पिण्याचे पाणी आणि गृहनिर्माण यांसारख्या इतर क्षेत्रांसारखे या क्षेत्रातही लक्ष केंद्रित केले गेलेले आणि अतिरिक्त संसाधने उपलब्ध करण्यात आलेली दिसत नाहीत. 'आयुष्मान भारत' योजनादेखील आरोग्य आणि कल्याण केंद्राद्वारे सर्वसमावेशक प्राथमिक आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यास बळकटी देत असल्याने, परिस्थितीत निश्चित सुधारणा होत आहे. लक्षणीय गोष्ट म्हणजे, कोट्यवधी भारतीय कुटुंबांकडे आता आरोग्य सेवेसंदर्भात त्यांनी निवड केलेल्या सुविधेवर खर्च करण्यासाठी वर्षाकाठी ५ लाख रुपये आहेत. आरोग्यावर होणाऱ्या व्यक्तीगत खर्चात गेल्या दशकभरात नाट्यमय घट झाली आहे; भारतीय आरोग्य व्यवस्थेच्या दृष्टिकोनातून प्राप्तीचे हे सर्वात विषमनीय सूचक आहे. 'आयुष्मान भारत योजने'मुळे आपल्या अनेक लहान शहरांमध्ये आणि नगरांमध्ये दर्जेदार खासगी रुग्णांच्या वैद्यक सुविधांचे आगमन होण्यास मदत होऊ शकेल. त्याच बरोबरीने, १८ हजार सार्वजनिक क्षेत्रातील खाटांसह नवीन 'ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस' निर्माण होत आहेत, ज्यांपैकी सुमारे ६ हजार संस्था सरकारी वैद्यकीय महाविद्यालयांमधील खाटा क्षमतेच्या वित्तपुरासह संपूर्ण भारतभरात आधीच सुरू आहेत. 'आयुष्मान भारत' योजनेखालील आरोग्य आणि कल्याण केंद्राद्वारे सर्वसमावेशक प्राथमिक आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यास बळकटी देत असल्याने, परिस्थितीत निश्चित सुधारणा होत आहे. 'आयुष्मान भारत योजने'ने प्राप्ती केलेली असूनही, भारतीय आरोग्य व्यवस्था भक्कम आव्हानांना तोंड देत आहे. पायाभूत सुविधांची कमतरता आणि उपलब्ध आरोग्य सेवेच्या लाभांविषयी जागरूकतेचा अभाव हे सर्वांना आरोग्य सेवा उपलब्ध करणे साध्य करण्यातील महत्त्वपूर्ण अडथळे आहेत. विशेषतः शहरी आणि ग्रामीण भागात, आरोग्य सेवा कर्मचाऱ्यांच्या आणि सुविधांच्या वितरणातील असमानतेमुळे, ही आव्हाने वाढतात. प्रधानंत्री जनआरोग्य योजनांविषयीचे अर्ध्याहून अधिक दावे दक्षिण भारतातून आले आहेत, जे लोकसंख्येच्या केवळ २० टक्के आहेत. दुर्दैवाने, भारतातील सर्वात गरजू प्रदेशातील अनेक पात्र लोकांना त्यांच्या आरोग्यसेवांविषयक गरजांसाठी ५ लाख रुपयांपर्यंतची रक्कम उपलब्ध आहे हे अद्याप माहितीही नाही. ही रक्कम त्यांच्या वार्षिक उत्पन्नाहून खूप जास्त आहे. लक्ष केंद्रीत गुंतवणूक करताना आपण जनतेत युद्धपातळीवर जागरूकता निर्माण करणे आवश्यक आहे. 'नॅशनल हेल्थ अकाउंट्स'ने आरोग्यावरील व्यक्तीगत खर्चात क्माालीची घट झाल्याचे दाखवले आहे. 'प्रधानमंत्री भारतीय जनऔषधी परियोजने'सारख्या योजनांचा वेगाने विस्तार झाला आहे. २०१५ मध्ये १० केंद्रे आता जवळपास ११ हजार झाली आहेत, ज्यामुळे लाखो कुटुंबांचा दैनंदिन आरोग्याचा खर्च कमी करण्यात मदत होत आहे. 'आयुष्मान भारत आरोग्य व कल्याण केंद्रे' आणि नवीने मेमलेल्या प्रशिक्षित समुदाय आरोग्य अधिकाऱ्यांकडे बाह्यरुग्ण विषयक खर्चांताही आळा बसेल. अधिक निधी आणि योजनांसंदर्भातील अधिक जागरूकतेमुळे लाभाना गती मिळू शकते. 'आयुष्मान भारत आरोग्य व कल्याण केंद्रे' आणि नवीने मेमलेल्या प्रशिक्षित समुदाय आरोग्य अधिकाऱ्यांकडे बाह्यरुग्ण विषयक खर्चांताही आळा बसेल. नजिकच्या भविष्यात, आरोग्याचा अर्थसंकल्प जीडीपीच्या २.५ टक्क्यांपर्यंत वाढवण्याची महत्त्वाकांक्षा ही आरोग्यसेवेत शाश्वत आणि भरीव गुंतवणुकीची गरज असल्याचे सूचित करते. पायाभूत सुविधांचा विस्तार करण्यासाठी, आरोग्य सेवेचा दर्जा सुधारण्यासाठी आणि भारतीय लोकसंख्येच्या सर्व स्तरांकरता आरोग्यसेवा अधिक सुलभ करण्यासाठी अशी गुंतवणूक होणे महत्त्वाचे ठरते. भारत लोकसंख्याशास्त्रीय संक्रमणातून जात आहे आणि आव्हाने अधिक जटिल होणार आहेत. गेल्या दशकातील सर्वात महत्त्वाचा विकास हा एक प्रमुख धोरणात्मक मुद्दा म्हणून आरोग्यासाठी राजकीय दृष्ट्यमानात कायम राहिली आहे आणि यामुळे भारतात सर्वांना आरोग्य सेवा उपलब्ध होण्यास वेग प्राप्त होईल. आरोग्य क्षेत्राने भूतकाळात 'राष्ट्रीय लोकशाही आयाडी'ला कशी मदत केली आहे, हे विरोधी पक्षही पाहत आहेत आणि गेल्या वेळेस काँग्रेसच्या निवडणूक जाहीरनाम्यात 'आरोग्य हक्क' उठवणारे नमूद करण्यात आला होता. भारतातील शाश्वत, लवचिक आरोग्य व्यवस्थेच्या विकासासाठी निवडणुकीतील ही स्पर्धात्मकता आहे. आधी चर्चा केलेल्या मुद्द्यांच्या व्यतिरिक्त, १५व्या सित आयोगाकडून राज्यांना मिळालेल्या आरोग्य विषयक अनुदानातून सध्या देशभरात २०० हून अधिक १०० खाटांची रुग्णालये आणि १५० पेक्षा जास्त ५० खाटांची रुग्णालये बांधली जात आहेत. जे अलीकडच्या काळात अमृतद्वर्ष आहे. मात्र, भारताचा प्रस्तावित धोरण कृतीच्या विश्लेषणासाठी तुलना करण्याचा प्राथमिक मुद्दा कमी आहे. हे लक्षात घेता, आरोग्य क्षेत्रात आघोपासून जे अक्षय्य दुरुक्षि केले गेले, त्याची दुस्स्ती करण्यासाठी पिण्याचे पाणी, स्वच्छता आणि गृहनिर्माण क्षेत्रांसारख्या भांडवली खर्चाचा एक केंद्रित प्रवाह आवश्यक आहे. पिण्याचे पाणी, स्वच्छता आणि गृहनिर्माण क्षेत्रासाठी गेल्या दशकात वाढीव वाटप होईल, याचा प्रत्येक कोणताच नव्हता. तज्ज्ञांच्या मते, या प्रयत्नांचा देशाचे गैरविषयक ओझे कमी होण्यावर मोठा परिणाम होईल आणि त्यांच्या सकारात्मक परिणामांमुळे सर्वांना आरोग्य सेवा उपलब्ध होण्याकरता आरोग्य क्षेत्रात मोठ्या पायाभूत सुविधा उभारण्यावर भर दिला जात आहे, ज्याचा निवडणुकीत मोठा लाभ होणार आहे. अखेरीस आरोग्य क्षेत्रात उत्तम कामगिरी करून दाखवणाची वेळ आली आहे.

जर दहशतवाद आणि चर्चा एकत्र होऊ शकत नाहीत,

तर व्यापार आणि दहशतवाद देखील नाही

पाकिस्तानचे परराष्ट्र मंत्री इशाक दार यांनी 23 मार्च रोजी लंडनमध्ये घेतलेल्या पत्रकार परिषदेने भारत आणि पाकिस्तानमधील शीतल संबंधांना नवीन जीवन देण्याचे संकेत दिले. इशाक दार यांना विचारण्यात आले की नवीन सरकार सत्तेवर आल्यानंतर पाकिस्तानचे भारतासोबतच्या संबंधात काही सुधारणा होणार आहे का ? यावर इशाक दार यांचे उत्तर खूपच मनोरंजक होते की, "पाकिस्तानी सरकार सर्व 'भागीदारां'शी (म्हणजे पाकिस्तानी लष्करी) चर्चा करेल आणि किमान व्यापार आणि आर्थिक क्रियाकलापांच्या बाबतीत काही करता येईल का याचा गांभीर्याने विचार करेल." लक्षात घेण्यासारखी गोष्ट म्हणजे पाकिस्तानच्या परराष्ट्रमंत्र्यांना दोन्ही देशांमधील संबंधांबाबत विचारणा करण्यात आली होती पण त्यांनी फक्त कोणत्यातरी आर्थिक व्यवहाराबद्दल बोलून वेळ मारून नेली. दार यांनी कबूल केलं की भारताशी व्यापार पुन्हा सुरू करण्यासाठी पाकिस्तानच्या व्यापारी वगांकडून सरकारवर खूप दबाव आहे. दोन्ही देशांमध्ये व्यापार अजूनही सुरू असल्याचे त्यांनी मान्य केले मात्र, दोन्ही देशांमधील थेट व्यापाराऐवजी तो व्यापार तिसऱ्या देशाद्वारे केला जात आहे. ज्यामुळे पाकिस्तानी व्यावसायिकांसाठी व्यवहार आणि वाहतुकीच्या खर्चात लक्षणीय वाढ झाली आहे. मात्र पाकिस्तानच्या परराष्ट्रमंत्र्यांनी आपल्या वक्तव्यात जम्मू - काश्मीरसंदर्भातील 'वादाचा' मुद्दा अतिशय काळजीपूर्वक उच्चारला आणि तो पुढेही सुरूच राहणार असल्याचे सांगितले.

भारतातील काही लोकांच्या सवयींप्रमाणे इशाक दार यांचे वक्तव्य येताच उभय देशांतील संबंधांवरचा बर्फ काही प्रमाणात वितळणार आहे असे वाटू लागले. पाकिस्तानातील लष्कराच्या प्रचार यंत्रणातील काही नामांकित आणि निष्ठावंत प्रवक्त्यांनीही इशाक दार यांच्या या विधानाचे स्वागत केले आहे. पण भारताच्या परराष्ट्र मंत्रालयाला पाकिस्तानच्या अशा हालचालींची चांगलीच कल्पना आहे त्यामुळे ते पाकिस्तानच्या परराष्ट्रमंत्र्यांच्या वक्तव्याला बळी पडले नाहीत. त्यांच्या बाजूने भारताचे परराष्ट्र मंत्री डॉ. जयशंकर यांनी पाकिस्तानचे लक्ष जिहादी दहशतवाद्यांचे पालनपोषण आणि प्रोत्साहन देण्यापासून दूर जाऊ दिले नाही. जयशंकर म्हणाले की, "भारत दहशतवादाच्या मुद्द्याकडे दुर्लक्ष करून चालणार नाही कारण अजून बरेच काही धोक्यात आहे." अशा परिस्थितीतही भारत पाकिस्तानला सामोरे जाऊ शकणार नाही हा पाकिस्तानी शरमसज भारताच्या परराष्ट्रमंत्र्यांनी दूर केला. एक प्रकारचे फायदेशीर व्यावस्सायिक संबंध प्रस्थापित करण्यास तयार असणं आणि दुसरीकडे पाकिस्तानने भारताविरुद्ध जिहाद भडकावणे आणि दहशतवाद्यांना भारतात पाठवणे सुरूच ठेवले आहे आणि त्याचवेळी खलिस्तान देशाच्या फुटीरतावादी शक्तींना प्रोत्साहन देऊन भारताविरुद्ध विरोधी वृत्ती असल्याचे सुरू ठेवले आहे. दोन देश आणि विशेषतः दोन शेजारी यांच्यातील व्यापार ही चांगली गोष्ट आहे हे सत्य नाकारता येणार नाही. व्यापार असेल तर दोन्ही पक्षांना फायदा होतो हेही एक मोठे सत्य आहे ज्याकडे दुर्लक्ष करता येणार नाही. परंतु वास्तविक जगात व्यवसायाला राजकारणापासून पूर्णपणे वेगळे करता येत नाही विशेषतः जेव्हा ते दोन शत्रू देशांशी संबंधित असतील. भारत आणि पाकिस्तानमधील आर्थिक संबंध ज्याभोवती फिरतात त्याभोवती तीन व्यापक तर्क असू शकतात : प्रथम आर्थिक परिणाम, दुसरे राजकीय संबंध आणि तिसरे धोरणात्मक पैलू. या सर्व आघाड्यांवर भारत - पाकिस्तान यांच्यात कोणत्या आधारावर व्यापार सुरू करता येईल असे काही दिसत नाही.

यातून भारताला काय फायदा होणार आहे ? भारत - पाकिस्तानमधील व्यापार पुन्हा सुरू झाला तरी भारतासाठी पाकिस्तानचे महत्त्व फारच कमी असेल. जोपर्यंत पाकिस्तानचा संबंध आहे त्याने भारतासोबत आपली कौशल्ये सुधारण्यासाठी नवीन बाजारपेठांमध्ये प्रवेश करण्यासाठी, पुरवठा साखळीच्या समस्यांना तोंड देण्यासाठी आणि महगाई विशेषतः अन्नधान्याच्या किमती नियंत्रित करण्यासाठी व्यापार सुरू करणे आवश्यक आहे. पण त्या तुलनेत भारतात व्यवसाय सुरू करण्याचा फारसा फायदा झालेला दिसत नाही. बाकी काही नाही तर पाकिस्तानशी व्यापार सुरू केल्याने आर्थिक फायदे फारच माफक असतील , पण भारताला राजकीय किंमत मोजावी लागू शकते. 2022-23 या आर्थिक वर्षात भारताचा एकूण विदेशी व्यापार 1.6 ट्रिलियन किंवा जीडीपी च्या सुमारे 48 टक्के होता. सध्या पाकिस्तानसोबत होत असलेल्या अत्यंत मर्यादित पातळीवरील व्यापारात 2022- 23 मध्ये पाकिस्तानला भारतीय मालाची

निर्यात 62.7 % असेल. तर आयात फक्त दोन कोटी डॉलर्स (एकूण आयातीच्या 0.003 टक्के) होती. 2018-19 हे शेवटचे वर्ष होते जेव्हा दोन्ही देशांमधील व्यापारी संबंध काहीसे सामान्य होत . त्यावेळी भारताची पाकिस्तानला निर्यात 2 अब्ज डॉलर्स (एकूण निर्यातीच्या 0.6 टक्के) होती, तर आयात 495 दशलक्ष डॉलर्स (एकूण आयातीच्या 0.096 टक्के) होती. आर्थिक दृष्टिकोनातून पाहिल्यास भारताच्या दृष्टीने पाकिस्तानचे महत्त्व नाही. पाकिस्तानसोबत व्यापार करून भारताला काही फायदा दिसत नाही.

जोपर्यंत पाकिस्तानचा संबंध आहे त्याने भारतासोबत आपली कौशल्ये सुधारण्यासाठी नवीन बाजारपेठांमध्ये प्रवेश करण्यासाठी, पुरवठा साखळीच्या समस्यांना तोंड देण्यासाठी



आणि महगाई विशेषतः अन्नधान्याच्या किमती नियंत्रित करण्यासाठी व्यापार सुरू करणे आवश्यक आहे. पण त्या तुलनेत भारतात व्यवसाय सुरू करण्याचा फारसा फायदा झालेला दिसत नाही.

जेथे भारताने पाकिस्तानशी व्यापार सुरू करण्याचे कोणतेही आर्थिक कारण दिसत नाही त्याचवेळी पाकिस्तानसाठी सत्य उलट आहे. 2018 च्या जागतिक बँकेच्या अहवालात असा अंदाज आहे की पाकिस्तानला प्रादेशिक व्यापार आणि विशेषतः भारताबरोबरच्या व्यापारातून लक्षणीय फायदा होऊ शकतो. या अहवालानुसार भारत आणि पाकिस्तान यांच्यात 37 अब्ज डॉलरची व्यापार क्षमता आहे. पाकिस्तानची अर्थव्यवस्था कर्ज आणि भीक मागण्यावर अवलंबून आहे आणि डोक्यापासून पायापर्यंत कर्जात बुडलेली आहे. तेथील राहणीमान सातत्याने खालावत चालले आहे तर महगाई गगनाला भिडत आहे. बेरोजगारी वाढत असून उद्योगधंदे उद्ध्वस्त होत आहेत अशा स्थितीत भारतासारख्या शेजारील देशासारख्या जगातील सर्वात वेगाने वाढणाऱ्या मोठ्या अर्थव्यवस्थेसह व्यवसायाच्या संधी गमावणे म्हणजे आपत्ती सारखेच आहे. कारण आज भारताची अर्थव्यवस्था जगातील पाचव्या क्रमांकाची आहे आणि या दशकाच्या अखेरीस ती तिसऱ्या क्रमांकावर येईल. पण पाकिस्तानला जिहादी दहशतवादाची चटक लागली आहे इस्लामच्या बाबतीत श्रेष्ठ असण्याच्या ध्यासामुळे आणि इतर लोकांच्या जमिनी बळकावण्याच्या ध्यासामुळे पाकिस्तानला आजच्या भारताच्या वास्तवानुसार जगण्याची सवय लावता येत नाही.

व्यावसायिक संबंधांचे विघटन 2019 मध्ये भारत आणि पाकिस्तानमधील व्यापार अचानक बंद झाला फेब्रुवारी 2019 मध्ये पुलवामा आत्मघाती दहशतवादी बॉम्ब हल्ल्यात पाकिस्तानचा सहभाग उघडकीस आल्यानंतर, भारताने पाकिस्तानला दिलेला मोस्ट फेव्हर्ड नेशन (MFN) दर्जा काढून घेतला आणि पाकिस्तानमधून येणाऱ्या सर्व उत्पादनांवर 200 टक्के सीमाशुल्क लागू केले होते. काही महिन्यांनंतर भारताने जम्मू - काश्मीरमधील नियंत्रण रेषेवर होणारा व्यापाराची बंद केला. कारण ड्रग्स, शस्त्रे आणि बनावट भारतीय चलन आणण्यासाठी या व्यापार मार्गाचा वापर केला जात होता. नियंत्रण रेषेवरील व्यापार हे दहशतरावदार आणि मनी लॉर्डिंगासाठी भांडवल उभारण्याचे एक प्रमुख साधन बनले होते. त्याच वर्षी ऑगस्टमध्ये जम्मू - काश्मीरमध्ये भारताच्या घटनात्मक सुधारणांना प्रतिसाद म्हणून इम्रान खानच्या सरकारने भारतासोबतचा सर्व व्यापार बंद केला होता. मात्र , काही आठवड्यांतच पाकिस्तानला आपली पावले बदलावी लागली. अंमली पदार्थांच्या व्यापारावरही बंदी उठवावी लागली. कारण जीवरक्षक औषधांचा तुटवडा निर्माण झाला होता आणि औषधांच्या किमती गगनाला भिडू लागल्या होत्या. 2021 मध्ये भारतासोबत मर्यादित प्रमाणात व्यापार सुरू करण्यास प्रस्ताव पुन्हा समोर ठेवण्यात आला. पण , इम्रान खान यांनी भारतासोबतच्या संबंधात यू - टर्न घेतल्याची मोठी राजकीय किंमत चुकवावी लागेल असे वाटल्याने त्यांनी हा प्रस्ताव साफ नाकारला होता. यानंतर भारतासोबतचा व्यापार पुन्हा सुरू करावा अशी अफवा पाकिस्तानमधील माध्यमांतून अनेकदा उठवली गेली. मात्र या संदर्भात पाकिस्तानकडून भारत सरकारशी कोणताही अधिकृत संपर्क करण्यात

आलेला नाही. त्याचवेळी पाकिस्तानमधील व्यापाराबाबत भारताने कधीही लक्ष दिलेले नाही

इम्रान खान यांनी भारतासोबतच्या संबंधात यू - टर्न घेतल्याची मोठी राजकीय किंमत चुकवावी लागेल असे वाटल्याने त्यांनी हा प्रस्ताव साफ नाकारला होता.

पाकिस्तानची वाईट विचारसरणी पाकिस्तानी लोकांना असे वाटते की भारत त्यांच्या देशाशी व्यापार पुन्हा सुरू होण्याची प्रतीक्षा करत आहे पाकिस्तानच्या या वाईट कल्पनेमागे 'हिंदू बनिया' ही जुनी इस्लामी कट्टरतावादी विचारसरणी आहे असे दिसते. तो अजूनही मानतो की तो भारतासाठी खूप महत्त्वाचा आहे त्यांची भौगोलिक स्थिती इतकी महत्त्वाची आहे

अक्रॉस मुंबई

फायदेशीर असे आर्थिक संबंध विकसित करणे. मात्र , भारत आणि चीनच्या बाबतीत हे उदाहरणही अनेक अडचणींना तोंड देत आहे . हे पाकिस्तानींना समजत नाही. भारतासोबत सुमारे 100 अब्ज डॉलर्सचा किरफायतशीर द्विपक्षीय व्यापार असूनही चीनने भारतीय हद्दीत घुसखोरी करून ते ताब्यात घेण्याचा प्रयत्न केला. ज्यामुळे संघर्ष निर्माण झाला आणि सीमेवर अजूनही प्रचंड तणाव आहे. आणि इथे आपण पाकिस्तानबद्दल बोलत आहोत ज्याने आपला सर्वात महत्त्वाचा व्यापारी भागीदार आणि सर्वात मोठा मदतनीस, अमेरिकेला देखील नष्ट करण्यास मागे हटले नाही. अशा परिस्थितीत भारतासोबत व्यापार करताना पाकिस्तान फसवणूक करणार नाही याची शक्यता काय आहे ?

जरी भारत पाकिस्तानबरोबर मर्यादित व्यापाराचे दरवाजे उघडण्यास तयार असेल तर त्याचा अर्थ असा होईल की त्याने पाकिस्तानवर दबाव कायम ठेवण्याचे आपले धोरण बदलले पाहिजे. जे आतापर्यंत पाकिस्तानला नियंत्रणात ठेवण्यात यशस्वी ठरले आहे. उपखंडात व्यापाराच्या माध्यमातून शांतता प्रस्थापित करण्याच्या जुन्या धोरणाने आपला प्रवास पूर्ण केला आहे. 1999 मध्ये भारत आर्मी वेल्फेअर ट्रस्ट सारख्या पाकिस्तानी लष्करी व्यावसायिक उद्योगांकडून साखर आयात करत होता. भारताशी संबंध सामान्य करून पाकिस्तानच्या लष्करी व्यवस्थेसाठी आर्थिक लाभ वाढवणे हा त्याचा उद्देश होता पण त्यानंतर कारगिल युद्ध झाले. 2004 ते 2008 या काळात भारताने क्रिकेट , चित्रपट , पर्यटन , विद्यार्थी , वैद्यकीय मुत्सद्देगिरी आणि सामान्य नागरिकांमधील संपर्क वाढवून दोन्ही देशांमधील संबंध सामान्य करण्यासाठी बरीच गुंतवणूक केली. पण , त्यानंतर 26/11 चा दहशतवादी हल्ला झाला.

सामान्यीकरणाच्या दिशेने वाटचाल करताना लष्करी आस्थापनांची आर्थिक भागीदारी विकसित करणे हे उद्दिष्ट होते.

सामरिक दृष्टिकोनातूनही शत्रू देशाशी आर्थिक संबंधांची दारे उघडणे भारतासाठी हानिकारक आहे. कमकुवत , ढासळलेला आणि आर्थिकदृष्ट्या दिवाळखोर पाकिस्तान भारतासाठी सर्वोत्तम गोष्ट आहे. यामुळे भारताला आपली शक्ती वाढवण्यासाठी आणि लष्करी आणि सुरक्षा क्षमता वाढवण्यासाठी मौल्यवान वेळ मिळतो. ही क्षमता वाढवून भारत पाकिस्तानला स्वतःशी कोणत्याही प्रकारचा संघर्ष करण्याची किंमत वाढवत आहे जेणेकरून तसे करण्याचे धाडस पाकिस्तानला होत नाही. असे कोणतेही पाऊल भारताच्या हिताचे ठरणार नाही ज्यामुळे पाकिस्तानने खणलेल्या संकटांच्या खाईतून बाहेर पडण्यास मदत होईल.

अटी लागू

जूनमध्ये भारतातील सार्वत्रिक निवडणुका संपल्यानंतर परस्पर संबंधांमध्ये काही प्राप्ती होण्याची शक्यता असल्याचा विश्वास पाकिस्तानींना आहे. त्यांना आशा आहे की, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी तिसऱ्यांदा निवडणूक जिंकले तरी ते काही प्रमाणात पाकिस्तानशी संबंध सामान्य करण्यासाठी तयार होतील. ऑक्टोबर 2024 मध्ये जम्मू - काश्मीर राज्याचा दर्जा बहाल केल्याने पाकिस्तानला राजनैतिक संबंध पुन्हा प्रस्थापित करण्याचे निमित्त मिळेल. यामुळे दोन्ही देशांमधील आर्थिक संपर्क सुरू होण्याचा मार्ग मोकळा होईल. काही निवडक वस्तूंचा व्यवसाय सुरू करून त्याची सुरुवात केली जाऊ शकते पण , व्यवसाय सुरू करण्यासाठी भारताने पाकिस्तानसमोर काही मूलभूत मागण्या पूर्ण करण्याची अट ठेवली पाहिजे.

या अटींमध्ये भारताने पाकिस्तानला मोस्ट फेव्हर्ड नेशन (MFN) दर्जा देण्याचा आग्रह धरला पाहिजे. भेदभावरहित मार्केट ऍसेस (NDMA) चा जुना फॉर्म्युला आता चालणार नाही. उभय देशांमधील या द्विपक्षीय करारानुसार, पाकिस्तानला हवे तेव्हा आपल्या वक्तव्यातून माघार घेण्याचा अधिकार होता. आता हे मान्य करू नये. अफगाणिस्तानात जाण्यासाठी भूभाग खुला करण्याच्या मागणीवरही भारताने भर दिला पाहिजे हे भारतापेक्षा अफगाणिस्तानसाठी अधिक फायदेशीर ठरेल. शिवाय , भारताने पाकिस्तानकडून हमी घ्यावी की ते व्यापारी मार्गाचा वापर मनी लॉर्डिंग, दहशतरावांदाला वित्तपुरवठा, अंमली पदार्थांची तस्करी आणि बनावट चलनाच्या व्यापारासाठी करणार नाहीत. पाकिस्तानने काश्मिरी फुटीरतावाद्यांना पाठिंबा देणे थांबवावे आणि येथे कार्यरत असलेल्या जिहादी दहशतवादी संघटनांवर ठोस कारवाई करावी अशीही अपेक्षा पाकिस्तानकडून केली पाहिजे. पाकिस्तानची शक्ती आणि विशेषतः लष्कराच्या प्रसिद्धी शाखा इंटर सर्व्हिसेस पब्लिक रिलेशन्स (ISPR) कडून होणारा विरोधी प्रचारही थांबवावा लागेल. शेवटी पाकिस्तानला कट्टरपंथी इस्लामचा प्रचार करणे थांबवावे लागेल ज्याला पाकिस्तान सरकार आपली मार्गदर्शक विचारधारा मानत आहे. ही एक घातक विचारधारा आहे ज्यामुळे पाकिस्तान आपल्या शेजारी देशांसोबत शांततेत राहू शकत नाही.

पाकिस्तान या अटी मान्य करण्यास नकार

देईल अशीच मोठी शक्यता आहे हे भारतासाठी अधिक फायदेशीर ठरेल. कारण या अटीशिवाय पाकिस्तानशी संबंध सामान्य करून भारताचे आर्थिक आणि सुरक्षा हित पूर्ण होणार नाही.

सुलभ आणि शांततापूर्ण मतदानासाठी आवश्यक प्रयत्न करा – मुख्य निवडणूक अधिकारी एस.चोक्कलिंगम

पुणे

जिल्ह्यातील चारही मतदारसंघात मतदानाचे प्रमाण वाढावे आणि मतदारांना सुलभपणे तसेच शांततापूर्ण वातावरणात मतदान करता यावे यासाठी अधिकाऱ्यांनी प्रयत्न करावे; त्यादृष्टीने मतदान केंद्रावर आवश्यक सुविधा करण्यासोबत त्याची माहिती मतदारांना द्यावी, असे निर्देश राज्याचे मुख्य निवडणूक अधिकारी एस. चोक्कलिंगम यांनी दिले.

जिल्हाधिकारी कार्यालयात आयोजित निवडणूक विषयक आढावा बैठकीत ते बोलत होते. बैठकीस जिल्हाधिकारी तथा पुणे लोकसभा मतदार संघाचे निवडणूक निर्णय अधिकारी डॉ. सुहास दिवसे, पुणे पोलीस आयुक्त अभितेश कुमार, पिंपरी चिंचवड पोलीस आयुक्त विनय कुमार चौबे, बारामती लोकसभा मतदार संघाच्या निवडणूक निरीक्षक आनंथी पालानीस्वामी, निवडणूक निर्णय अधिकारी कविता द्विवेदी, निवडणूक खर्च निरीक्षक विजय कुमार, निवडणूक पोलीस निरीक्षक जॉएस लालरेमावी, मावळ मतदार संघाचे निवडणूक निर्णय अधिकारी दीपक सिंगला, पोलीस अधीक्षक पंकज देशमुख, शिरूर मतदारसंघाचे निवडणूक निर्णय अधिकारी अजय मोरे आदी उपस्थित होते.

आगामी लोकसभा निवडणुका मुक्त, निर्भय, व पारदर्शक वातावरणात पार पाडण्याच्यादृष्टीने सर्व घटकांनी समन्वयाने काम करावे, असे सांगून श्री. चोक्कलिंगम म्हणाले, एकापेक्षा अधिक मतदान

काँग्रेसने विदर्भाचा विकासच होऊ दिला नाही!



नरेंद्र मोदींचा वध्यातून हल्लाबोल

प्रतिनिधी

वर्धा

विरोधकांकडे विरोध करायला मुद्दाच राहीला नाही. त्यामुळे ते शिवांगाळीचे व देशाला बदनाम करण्याचे राजकारण करत आहे. NDAने गेल्या दहा वर्षांत केलेल्या देशातील विकासामुळे विरोधकांचे तोंड बंद झाले आहेत. आता तर काँग्रेसचे युवराज देशात आग लावण्याचे काम करत आहे. संविधान तोडण्याचा अपराचार केला जात आहे, असा हल्लाबोल पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी राहुल गांधींसह इंडिया आघाडीच्या नेत्यांवर केला.

मोदी विदर्भातील वर्धा येथे आयोजित प्रचार सभेला संबोधित करत होते. अमरावती लोकसभेच्या उमेदवार नवनीत राणा व वर्धा लोकसभेचे भाजप उमेदवार रामदास तडस यांच्या अपराचार ही सभा पार पडली. यावेळी व्यासपितावर उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची देखील उपस्थिती होती. नरेंद्र मोदी म्हणाले की, इंडिया आघाडीच्या लोकांना मतदान करणे म्हणजे तुघचे मत बर्बाद करणे आहे. महाराष्ट्रातील लोकांनी व देशातील जनतेने ठावून टाकले

आहे की, विकासाला मतदान करायचे आहे. देशातील सर्व विकासाचा संकल्प पूर्ण करण्यासाठी ‘फिर एक बार चारसो पार’ असा नारा यावेळी नरेंद्र मोदी यांनी दिला.

2024ची लोकसभा निवडणूक ही आत्मनिर्भर भारताच्या निर्मितीची आहे, विकसित भारताची मुहूर्तमेढ रोवणारी ही निवडणूक आहे, यात वर्धा व अमरावती लोकसभेतील लोकांचा आम्हाला आशीर्वादाची गरज आहे, असे प्रतिपादन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी केले.

मोदी पुढे बोलताना म्हणाले की, वर्धा ही संतांची भूमी आहे. देशातील लोकांना असे वाटत होते की, देशाचा विकास होऊच शकत नाही. शेतकऱ्यांना असे वाटत होते की, त्यांच्या मालाला किंमत मिळणार नाही. पण ज्यांना कोणीही विचारले नाही, त्यांना गरीबांच्या या मुलाने पजन केले आहे. 25 टक्के लोकांना गरीबीतून बाहेर काढले आहे. गावोगावी वीज पुरवठा केला. 11 कोटी लोकांना पाणी पुरवठा केला. 4 कोटी लोकांना पीएम आवास योजना मिळाली आहे, असे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी म्हणाले.

केंद्र असलेल्या ठिकाणी मतदार मदत कक्ष ठेवण्यात यावा. मतदारांना रांगेत उभे राहावे लागू नये यासाठी शक्य असल्यास शहरी भागात प्रतीक्षा कक्षाची सुविधा करावी. उद्योग संस्थांच्या प्रतिनिधींना मतदानाच्या दिवशी कामगारांना मतदानासाठी पगारी रजा देण्याच्या सूचना द्याव्यात.

निवडणूक प्रक्रिया सुरू असताना कोणताही कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होणार नाही यावर विशेष लक्ष ठेवावे. कोठेही अशी घटना लक्षात आल्यास वेळीच उपाययोजना करा. मतदान संबंधी सर्व अहवाल वेळेत सादर करावे. वेबकास्टिंगद्वारे नियंत्रण कक्षाच्या माध्यमातून मतदान प्रक्रियेवर लक्ष ठेवावे. सी-व्हिजिलवर प्राप्त तक्रारींचे १०० मिनिटात निवारण करावे. मतदानाच्या वेळी येणाऱ्या अडचणी टाळण्यासाठी मतदान केंद्र पथकाला मतदान आणि ईव्हीएमविषयक सूक्ष्म बाबींचे प्रशिक्षण द्यावे.

निवडणुकीत पैसा, मद्य तसेच इतर कोणत्याही स्वरुपातील आमिषाचे वाटप तसेच बळाचा वापर होऊ नये यासाठी विशेष लक्ष द्यावे. दिव्यांग मतदारांना सुलभपणे मतदान करता यावे यासाठी आवश्यक सुविधा देण्यात याव्यात. समाजमाध्यमाद्वारे चुकीचे संदेश पसरविणाऱ्यांवर पोलीसांनी तात्काळ कारवाई करावी, आदी सूचना त्यांनी दिल्या.

निवडणूक विषयक नियमांचे उल्लंघन कोणत्याही घटकाद्वारे होऊ नये यासाठी पोलीस

नवी दिल्ली

गेल्या अनेक वर्षांपासून राज्यात धनगर समाजाला अनुसूचित जमाती (ST) प्रवर्गातून आरक्षण देण्याची मागणी केली जात होती. या प्रकरणी मुंबई उच्च न्यायालयाने धनगर आणि धनगड एक नसल्याचे सांगत आरक्षणाची याचिका फेटाळून लावली. तोच किता सर्वोच्च न्यायालयाने गिरवला आहे.

धनगर समाजाला ST प्रवर्गातून आरक्षण देण्याची अनेक वर्षांची मागणी आहे. तर सध्या धनगर समाजाला NT प्रवर्गातील आरक्षण लागू आहे. मात्र

धनगर समाजाला मोठा धक्का

मध्यप्रदेश, छत्तीसगडसह अनेक राज्यात धनगड समाजाला अनुसूचित जमाती या प्रवर्गातून आरक्षण आहे. मात्र इंग्रजीत उच्चार करताना D चा उच्चार R असा करण्यात आला आहे. त्यामुळे धनगर आणि धनगड एकच असल्याचा युक्तिवाद करीत धनगर समाजाने ST प्रवर्गातून आरक्षण देण्याची मागणी केली होती. याबरोबरच धनगर हा भटकंती करणारा समाज आहे. त्याबरोबरच धनगड यांच्या आणि धनगर समाजाच्या चालीरीती, परंपरा आणि संस्कृती समान

असल्याचं धनगर समाजाकडून सांगण्यात येत आहे.

त्याच संदर्भाने राज्यात धनगर समाजाने आरक्षण मिळवण्यासाठी तीव्र आंदोलन केले होते.

2014 च्या लोकसभा निवडणुकीपूर्वी धनगर समाजाने आरक्षणासाठी आंदोलन छेडले होते. त्याच संदर्भाने पश्चिम महाराष्ट्रात सभेला संबोधित करताना नरेंद्र मोदी यांनी धनगर समाजाला आरक्षण देण्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. त्याबरोबरच तत्कालीन विरोधी पक्षातील मावळेर नेते देवेंद्र फडणवीस यांनी आमची सत्ता आल्यास पहिल्या कॅबिनेट मध्ये धनगर समाजाला आरक्षण देण्याचं वक्तव्य केलं होतं.

21 राज्यांतील 102 जागांवर 63% मतदान

त्रिपुरामध्ये सर्वाधिक 80%, बिहारमध्ये सर्वात कमी 48% मतदान

वृत्तसंस्था

नवी दिल्ली

लोकसभेच्या पहिल्या टप्प्यात 21 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमधील 102 जागांवर मतदान संध्याकाळी 6 वाजता संपले. जागांच्या दृष्टीने हा सर्वात मोठा टप्पा आहे. सार्यकाळी 6 वाजेपर्यंत 63 टक्के मतदान झाले होते. त्रिपुरामध्ये सर्वाधिक

80 टक्के मतदान झाले, तर बिहारमध्ये सर्वात कमी 48 टक्के मतदान झाले. या टप्प्यात मणिपूरच्या दोन लोकसभा जागांवर (मणिपूर इर आणि मणिपूर बाइ) मतदान झाले. 26 एप्रिल रोजी बाहेरील जागांच्या काही भागांमध्येही मतदान होणार आहे. पहिल्या टप्प्यात 1,625



उमेदवार निवडणूक लढवत आहेत. यामध्ये 1,491 पुरुष आणि 134 महिला उमेदवार आहेत. 8 केंद्रीय मंत्री, एक माजी मुख्यमंत्री आणि माजी राज्यपालही यावेळी रिगणात आहेत. या टप्प्यानंतर दुसऱ्या टप्प्यातील मतदान 26 एप्रिल रोजी होणार आहे. एकूण 7 टप्प्यात 543 जागांसाठी मतदान होणार आहे.

महाराष्ट्रात गडचिरोलीत सर्वाधिक 65 टक्के मतदान

मुंबई । सकाळी 7 वाजल्यापासून मतदानाला सुरुवात झाली होती. विदर्भातील उष्णतेचा पारा लक्षात घेता सकाळच्या टप्प्यातच मतदानाचा हक्क बजावण्यास मतदारांचा कल दिसला. मात्र, प्रखर उष्णतेचा वाढता पारा लक्षात घेता, दुपारच्या सत्रात लोकांनी मतदान करणे टाळले. पूर्व विदर्भातील पहिल्या टप्प्यातील एकूण पाच मतदारसंघात संध्याकाळी 5 वाजेपर्यंत 54.85 टक्के मतदान झाले आहे. यात रामटेक येथे 52.38 टक्के, नागपूर येथे 47.91 टक्के, भंडारा-गोंदिया 56.87 टक्के, गडचिरोली- विमूर येथे सर्वाधिक 64.95 टक्के आणि चंद्रपूर येथे 55.11 टक्के इतके मतदान झाले आहे.

मणिपुरमध्ये मतदान केंद्रावर गोळीबार

EVM ची तोडफोड

इंफाल : आज देशभरातील 102 लोकसभा मतदारसंघासाठी पहिल्या टप्प्यात मतदान पार पडले. या पहिल्या टप्प्यातील मतदानादरम्यान ईशान्येकडील मणिपूरमधील मोइरांगमध्ये मोठा गोधळ उडाला. मोइरांग विधानसभा मतदारसंघातील थामनपोकधी येथील मतदान केंद्राजवळ गोळीबाराची घटना घडली. या घटनेच्या पार्श्वभूमीवर मोठ्या प्रमाणात सुरक्षा बल घटनास्थळी तैनात करण्यात आले आहेत. या गोळीबाराच्या घटनेनंतर परिसरात एकच धबडाट पसरली. गोळ्यांचा आवाज ऐकून मतदार सैरावैरा धावू लागले. सुदैवाने या गोळीबारात कोणीही जखमी झाले नाही. या घटनेशी संबंधित एक व्हिडिओही सोशल मीडियावर व्हायरल झाला, ज्यामध्ये मतदार पळकाना दिसत आहेत. यापूर्वी इंफाल पॅव्हेलीत खोंगमन येथील मतदान केंद्रावर घुसखोरांचा प्रयत्न करण्यात आला. मिळालेल्या माहितीनुसार, सशस्त्र हल्लेखोरांनी मतदान केंद्रात घुसून ईव्हीएम फोडले. एवढंच नाही तर हल्ल्यात तीन जण जखमीही झाले आहेत. घटनेच्या वेळी पोलिस अधिकारी आणि राजकीय पक्षांचे प्रतिनिधीही उपस्थित होते.

आम्ही आरक्षणाला हात लावला नाही, कुणाला लावूही देणार नाही

वृत्तसंस्था

गांधीनगर

केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह यांनी आज(दि.19) गांधीनगर लोकसभा मतदारसंघातून उमेदवारी अर्ज दाखल केला. उमेदवारी अर्ज दाखल करण्यानंतर त्यांनी एका हिंदी वृत्तवाहिनीशी बोलताना विरोधकांवर जोरदार हल्लाबोल केला. ‘विरोधकांचे आरोप बिनबुडाचे आहेत, आम्ही आरक्षणाला धक्का लागू देणार नाही. बहुमताचा दुरुपयोग करण्याची परंपरा काँग्रेसचीच आहे. आणीबाणी लादण्यासाठी आणि लोकशाहीचा गळा घोटण्यासाठी इंदिरा गांधींनी बहुमताचा गैरवापर केला होता, असा घणाघात भाजपवर राज्यघटना बदलल्याचा आरोप काँग्रेस वारंवार करत आहे. त्यावर



अमित शाह म्हणाले की, भाजप हे कधीही करणार नाही आणि कोणालाही करू देणार नाही. विरोधक संविधान बदलण्याचा मुद्दा आरक्षणाशी जोडून मांडत आहेत. पण मला हे स्पष्ट करायचे आहे की, 2014 आणि 2019 मध्ये भाजपला पूर्ण बहुमत मिळाले. नरेंद्र मोदी गेल्या 10 वर्षांपासून पूर्ण बहुमताने राज्य करत आहेत. आम्ही कधीच

संविधान बदलण्याचा विचार केला नाही.

आम्ही आरक्षणाशी कधीही छेडछाड करणार नाही आणि आम्ही कोणालाही तसे करू देणार नाही. ही आमची देशातील जनतेशी बांधिलकी आहे. नरेंद्र मोदींनी मागास समाज, दलित समाज आणि आदिवासींच्या कल्याणाला सर्वाधिक महत्त्व दिले आहे. आम्ही आमच्या बहुमताचा वापर कलम 370 काढून टाकण्यासाठी, तिहेरी तलाक रद्द करून मुस्लीम महिलेंंना न्याय देण्यासाठी आणि CAA द्वारे पीडित लोकांना न्याय देण्यासाठी केला.

काँग्रेसवर हल्लाबोल करताना अमित शाह म्हणाले की, बहुमताचा गैरवापर करण्याची परंपरा काँग्रेसचीच आहे. इंदिरा गांधींनी आणीबाणी लादण्यासाठी आणि

लोकशाहीचा गळा घोटण्यासाठी बहुमताचा गैरवापर केला. देशातील महिलेंंना 33 टक्के आरक्षण देण्याचा आमचा प्रयत्न आहे, त्यामुळे विरोधकांनी असे आरोप केले तरी, देशातील जनता फसणार नाही.

ईव्हीएम छेडछाड आणि इलेक्टोरल बाँड्सचा मुद्दाही विरोधक आजकाल मोठ्या प्रमाणात उचलत आहेत. यावर अमित शाह म्हणाले, त्यांच्या पक्षातही इलेक्टोरल बाँड्स घेतले आहेत, त्यामुळे ही खंडणीच नाही का? ते ज्या ज्या राज्यांमध्ये सत्तेत होते, त्यांनीही इलेक्टोरल बाँड्ससच्या माध्यमातून पैसे घेतले आहेत. काँग्रेसला 9,000 कोटी रुपये मिळाले, तर भाजपला 6,600 कोटी रुपये मिळाले आहेत. त्यामुळेच विरोधक बिनबुडाचे आरोप करत आहेत, असेही अमित शाह यावेळी म्हणाले.

उत्तर दाखल करण्यास सांगितले. तसेच जाणूनबुजून मिठाई खाल्ल्याचा आरोप केला होता. जेणेकरून त्यांची साखरेची पातळी वाढेल आणि वैद्यकीय कारणास्तव जामीन मिळेल.

केजरीवाल यांनी शुगर लेव्हलची नियमित तपासणी आणि व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे (ED) दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांच्यावर तुरुंगात 22 एप्रिलपर्यंत निर्णय राखून ठेवला आहे. ईडीच्या आरोपांवर केजरीवाल यांचे वकील न्यायालयासमोर म्हणाले, “तुरुंगात त्यांना तुरुंगात फी मिठाई पाठवण्यात आली. मार्चापासून त्यांनी आंबे खाल्ले नव्हते. तसेच त्यांना तुरुंगात फी मिठाई पाठवण्यात आली होती ती शुगर फ्री (साखर नसलेली) होती. त्यांनी आतापर्यंत सहा वेळा शुगर फ्री मिठाई हुसेने यांनी युक्तिवाद केला. सिंघवी यांनी



वृत्तसंस्था

नवी दिल्ली

गुरुवारी, 18 एप्रिल रोजी अमलबजावणी संचालनालयाने (ED) दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांच्यावर तुरुंगात जाणूनबुजून मिठाई खाल्ल्याचा आरोप केला होता. जेणेकरून त्यांची साखरेची पातळी वाढेल आणि वैद्यकीय कारणास्तव जामीन मिळेल.

केजरीवाल यांनी शुगर लेव्हलची नियमित तपासणी आणि व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे (ED) दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांच्यावर तुरुंगात 22 एप्रिलपर्यंत निर्णय राखून ठेवला आहे. ईडीच्या आरोपांवर केजरीवाल यांचे वकील न्यायालयासमोर म्हणाले, “तुरुंगात त्यांना तुरुंगात फी मिठाई पाठवण्यात आली. मार्चापासून त्यांनी आंबे खाल्ले नव्हते. तसेच त्यांना तुरुंगात फी मिठाई पाठवण्यात आली होती ती शुगर फ्री (साखर नसलेली) होती. त्यांनी आतापर्यंत सहा वेळा शुगर फ्री मिठाई हुसेने यांनी युक्तिवाद केला. सिंघवी यांनी

‘काँग्रेस, कम्युनिस्ट हे भाजपाचे एजंट’



ममता बॅनर्जी

इंडिया आघाडीवर

कडाडल्या

वृत्तसंस्था

नवी दिल्ली

लोकसभा निवडणुकीचं मतदान आजपासून सुरू होत आहे. आज पहिल्या टप्प्यात पश्चिम बंगालमध्ये तीन मतदारसंघासाठी मतदान होत आहे. त्या पार्श्वभूमीवर मुख्यमंत्री ममता बॅनर्जी यांनी इंडिया आघाडीवर टीका केली. काँग्रेस आणि कम्युनिस्ट पक्ष भाजपाचे एजंट आहेत, त्यामुळे या मतदारसंघात इंडिया आघाडीकडून कोणताही पाठिंबा मिळत नाही, असा आरोप ममता बॅनर्जी यांनी केला. मुर्शीदाबाद येथील जाहीर सभेत बोलत असताना बॅनर्जी म्हणाल्या की, मतदानापूर्व चाचण्यामध्ये भाजपाला अधिक जागा मिळतील असे सांगण्यात आले असले तरी भाजपा २०० च्या पुढे जाणार नाही.

ममता बॅनर्जी पुढे म्हणाल्या, “काही लोक बोलतात आम्ही इंडिया आघाडी आहोत म्हणून आम्हाला मतदान द्या. मात्र या आघाडीत इंडिया नाही, ती आघाडी फक्त दिल्लीत आहे. काँग्रेस आणि सीपीआय (एम) यांची इंडिया आघाडी पश्चिम बंगालमध्ये नाही. इथे आमच्यासाठी ते भाजपा आहेत. त्यांना एकमत जाणं म्हणजे भाजपाला दोन मत जाणे. त्यामुळे

उमेदवारीचा तिढा कधीपासून

सुरू झाला, हे सांगताना भुजबळ यांनी होळीच्या दिवशी काय घडलं, याची माहिती दिली. ते म्हणाले, होळीच्या दिवशी उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी मला देवगिरी बंगल्यावर बोलावून घेतलं होतं. त्यावेळी खासदार प्रफुल पटेल, प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरेदेखील तिथे उपस्थित होते. त्यांनी मला दिल्लीत केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह यांच्याबरोबर बैठक झाली असल्याचे सांगितले. तसेच या बैठकीत नाशिकचा मतदारसंघ आपल्याला मिळाला असून तुम्ही याटिकाणी उमेदवारीची तयारी करा, असे आदेशच अजित पवार यांनी मला दिले होते, असे भुजबळांनी सांगितले.

निखरी रंगत और ग्लो के लिए फूलों से बनाएं इंस्टेंट फेस पैक, कम मेहनत में मिलेगी सुंदर त्वचा



खुबसूरत स्किन के लिए लोग सुबह और रात में सोने से पहले एक स्किन केयर को फॉलो करते हैं। ऐसा करने से स्किन से सभी तरह की गंदगी को हटाने में मदद मिलती है। अगर स्किन अच्छी और हेल्दी होती है तो खुद में कॉन्फिडेंस बढ़ जाता है। हालांकि, लड़कियां सोचती हैं कि इस तरह की स्किन पाने के लिए उन्हें मेहंगे क्लिनअप और फेशियल का सहारा लेना होगा। लेकिन अगर आपको कहा जाए की बेहद कम मेहनत और बहुत ज्यादा रुपये खर्च किए बिना आप खूबसूरत स्किन पा सकते हैं तो आप जरूर इसके बारे में जानना चाहेंगे। तो बता दें कि आप स्किन केयर में फूलों को शामिल कर निखरी और ग्लोइंग स्किन पा सकते हैं। तो जानिए फूलों से कैसे बनाया जाए इंस्टेंट फेस पैक।

फूलों से कैसे बनाएं फेस पैक

1) गंदे के फूल- घर की सजावट

से लेकर पूजा में इस्तेमाल होने वाले गंदे के फूल काफी काम आते हैं। इन फूलों की मदद से आप फेस पैक बना सकती हैं और अपनी स्किन को निखार सकती हैं। इसे बनाने के लिए गंदे के फूल की पत्तियां, आंवला पाउडर, दही और नींबू के जूस को अच्छे से मिस्र करें और एक पेस्ट तैयार करें। इस पेस्ट को अपने चेहरे और गर्दन पर अच्छे से अप्लाई करें और फिर 15 से 20 मिनट के लिए लगा रहने के बाद चेहरे को धोएं।

2) गुलाब के फूल- स्किन केयर में फूलों की बात होती है तो गुलाब का नाम सबसे पहले लिया जाता है। इसका फेस पैक बनाने के लिए आपको गुलाब की पत्तियां, चंदन पाउडर और दूध की जरूरत है। इसे बनाने के लिए गुलाब की पत्तियों को पानी में कुछ देर के लिए उबाल लें ऐसा करने इन्हें पीसने में आसानी होती है। गुलाब की पत्तियों को ब्लेंड

करने के बाद इसमें चंदन पाउडर और दूध मिलाकर पेस्ट तैयार करें। इस पेस्ट को अपने चेहरे और गर्दन पर अप्लाई करें। कुछ देर इसे सूखने के बाद गुनगुने पानी से इसे साफ करें। ऑयली स्किन से एक्स्ट्रा ऑयल हटाने में ये पैक मददगार है। साथ ही ये स्किन को फ्लोलेस लुक देता है।

3) चमेली के फूल- अपनी खुशबू से हर किसी का मन खुश कर देने वाली चमेली के फूल का इस्तेमाल फेस पैक बनाने के लिए करें। इसे बनाने के लिए फूल की पत्तियों को अच्छे से मेश करें। फिर इसमें दही और शक्कर अच्छे से मिलाएं। साफ चेहरे पर इस पेस्ट को अप्लाई करें और फिर 15 मिनट बाद चेहरे को साफ करें।

4) लैवेंडर के फूल- लैवेंडर के फूल का रंग हर किसी को अपनी ओर आकर्षित करता है। इस फूल की पत्तियों में ओट्स मिलाकर इस्तेमाल किया जा सकता है। इसके लिए पत्तियों को उबालें और उन्हें ब्लेंड करें। इसमें ओट्स को भी ब्लेंड करें फिर इस फेस पैक को अप्लाई करें।

5) गुड़हल के फूल- ब्यूटी इहेंस करने के लिए गुड़हल का फूल भी खूब काम आ सकता है। इसे बनाने के लिए गुड़हर, गुलाब, दही और मुलतानी मिट्टी को मिलाकर एक पेस्ट तैयार करें और फिर इसे अपने चेहरे पर अप्लाई करें। 5 मिनट लगा रहने के बाद सर्कुलर मोशन में चेहरे की मसाज करें और फिर फेस वॉश करें।

बच्चे खाते हैं नाखून तो कैसे रोकें? इन टिप्स से मिलेगी मदद



नाखून चबाना उन आदतों में से एक है जो बच्चे कभी-कभी विकसित करते हैं। यह गलत और परेशान करने वाली है। यहां तक कि उनके स्वास्थ्य के लिए भी ये हानिकारक हो सकती है। लेकिन अंगूठा चूसने की तरह, यह आमतौर पर समय के साथ अपने आप दूर हो जाता है। लेकिन क्या होगा अगर ऐसा नहीं है? ऐसे में ये बड़ी उम्र तक भी चल सकती है। यहां इस आदत को जल्दी ठीक करने के लिए कुछ सुझाव दिए गए हैं। हो सकता है कुछ बच्चे इसलिए नाखून चबाते हों क्योंकि उन्हें आपसे अटेंशन चाहिए। आप बच्चों को करने से रोकें इसके लिए वो नाखून खाते हों और आपके टोकरने पर रुक जाएं। लेकिन बार-बार ऐसा होने से बच्चे में खराब आदत पड़ जाती है। इसके पीछे और भी कई कारण हो सकते हैं।

नाखून चबाने के कारण - उदासी हो सकता है आपका बच्चा ऊब गया है और इस कारण अपने नाखूनों को कुतरना शुरू कर सकता है। - तनाव नाखून चबाना तनाव के कारण हो सकता है।

- आराम करने के लिए कुछ बच्चे सोने के लिए अंगूठा चूसते हैं तो कुछ नाखून चबाते हैं। कैसे रोकें

किसी भी आदत को रोकने के लिए बच्चों को खुद पर नियंत्रण

करना सिखाना जरूरी है। केवल बच्चे का ही नहीं आपको भी नियंत्रण रखना होगा जिससे बच्चा ये आदत न पाले

बच्चा भी माने इस बात का भी ध्यान रखें कि बच्चे को पता हो ये गलत है। वो भी आपकी बात मां में कि ऐसी आदत छोड़नी है।

नाखूनों को छोटा काटें आपका बच्चा खुद नाखून नहीं काट सकता। बच्चों कि आदत रोकने के लिए पहले से ही उनके नाखूनों को अच्छी तरह से काट कर रखें।

एक कोड बनाएं यह इसे मजेदार बना सकता है। बच्चों को रोकने के लिए उनके साथ एक कोड बनाएं जैसे कोई शब्द या कंधे पर एक टेप जिससे बच्चा समझ जाए वो क्या कर रहा है।

विकल्प सुझाएं अपने बच्चे के हाथों को अन्य चीजों में व्यस्त रखने में मदद करें। उन्हें रबड़ की गेंद या स्लाइम जैसी कोई खेलने की चीज। यदि वे तनाव या चिंता के कारण अपने नाखून काटते हैं तो इससे मदद मिलेगी।

बोरियत खत्म करें यदि आपका बच्चा बार-बार होने वाली बोरियत से नाखून काटता है, तो नई एक्टिविटी करवाएं। रंग भरने वाली किताबें, खाली ड्राइंग पैड, कोई स्टोरी पर प्ले या कोई भी रचनात्मकता काम करने को बढ़ावा दें।

अपने बच्चे को रोकने के लिए अंगूठा जेल को अपने पैरों पर लगाएं। इसे लगभग बीस मिनट तक लगा रहने दें और फिर सादे पानी से धो लें। अपने पैरों के रंग को हल्का करने के लिए ऐसा दिन में दो बार करें। चाहे तो ताजा एलोवेरा जेल मिलाएं और इस मिश्रण को पैरों पर लगाएं। इस मिश्रण से अपने पैरों की कुछ मिनट तक मालिश करें। इसे 15 मिनट के लिए लगा रहने दें। फिर पानी से धो लें। ऐसा दिन में दो बार करें।

2. संतरा (Orange) दो बड़े चम्मच संतरे के छिलके का पाउडर लें और

केमिकल वाले प्रोडक्ट का इस्तेमाल करने की। इनके बारे में जानने के लिए हमने इनक्रेडिबल आयुर्वेद में आयुर्वेदिक फिजिशियन नाजिया खान से संपर्क किया। जानिए क्या हैं पैरों से टैनिंग हटाने के उनके खास नुस्खे – यहां हैं पैरों से सैंडल के निशान यानी टैनिंग हटाने के नेचुरल तरीके

1. एलोवेरा (Aloe Vera) एलोवेरा जेल को अपने पैरों पर लगाएं। इसे लगभग बीस मिनट तक लगा रहने दें और फिर सादे पानी से धो लें। अपने पैरों के रंग को हल्का करने के लिए ऐसा दिन में दो बार करें। चाहे तो ताजा एलोवेरा जेल मिलाएं और इस मिश्रण को पैरों पर लगाएं। इस मिश्रण से अपने पैरों की कुछ मिनट तक मालिश करें। इसे 15 मिनट के लिए लगा रहने दें। फिर पानी से धो लें। ऐसा दिन में दो बार करें।

2. संतरा (Orange) दो बड़े चम्मच संतरे के छिलके का पाउडर लें और

हेयर ग्रोथ के लिए बनाएं आयुर्वेदिक ऑयल, 15-20 दिनों में दिखने लगेगा रिजल्ट



अक्सर ऐसा होता है कि हम हेयर फॉल रोकने के लिए कितने ही प्रॉडक्ट्स का इस्तेमाल करते हैं, लेकिन इन प्रॉडक्ट्स से बालों का झड़ना बन्द नहीं होता बल्कि और भी हेयर प्रॉब्लम शुरू हो जाती हैं। ऐसे में बहुत जरूरी है कि आप केमिकल बेस्ड प्रॉडक्ट को छोड़कर नेचुरल और होममेड चीजों का इस्तेमाल करें। आज हम आपको ऐसा ही हेयर ऑयल बताते जा रहे हैं।

कैसे बनाएं आयुर्वेदिक हेयर ऑयल आपको सबसे पहले बेस ऑयल के लिए एक कटोरा कोकोनट ऑयल लेना है। आपको अगर कोकोनट ऑयल सूट नहीं करता, तो आप सरसों का तेल भी ले सकते हैं। ये दोनों ही तेल आपके बालों के लिए बहुत फायदेमंद माने जाते हैं। इसके बाद आपको आंवला पाउडर लेना है। आप घर में इस पाउडर को

बना सकते हैं या मार्केट में भी यह पाउडर आसानी से मिल जाता है। आपको कोकोनट ऑयल को एक कढ़ाही में डालना है। इसे गैस धीमी करके आंच पर रख दें। इसके बाद इसमें 6-7 चम्मच आंवला पाउडर डाल दें। इसके बाद आपको इसे अच्छी तरह मिलाना है। अब इसमें 10-12 कढ़ी पत्ते यानी मीठी नीम डाल दें। इसके बाद आपको इसे अच्छी तरह मिलाना है। याद रखें कि आपको आंच धीमी ही रखनी है। अब 6-7 मिनट पकाने के बाद इसे 2-3 घंटों तक छोड़ दें। इसके बाद इसे छानकर बोतल में भर लें।

कैसे करें अप्लाई आप नहाने से 3-4 घंटे पहले इस तेल को बालों में अप्लाई कर सकते हैं। इसके अलावा आप इस ऑयल को ओवर नाइट भी छोड़ सकते हैं। आपको 15-20 दिनों में फर्क नजर आने लगेगा।

गर्मियों के मौसम में त्वचा के लिए फायदेमंद है गुलाब जल

गर्मी के मौसम में कड़ी धूप में निकलते ही शरीर से पसीना निकलने लगता है। ऐसे में स्किन बहुत ज्यादा झाड़ फील करती है। बहुत ज्यादा पसीना आने के कारण जमी हुई गंदगी हमारे पोर्स में बेहद आसानी से चिपक जाती है। ऐसे में गुलाब जल आपकी स्किन की केयर करने में आपके काम आ सकता है। ये गर्मियों में स्किन की समस्याओं से निपटने में आपकी मदद करता है। इस मौसम में इसे अप्लाई करने से स्किन हाइड्रेटिंग और रिफ्रेशिंग फील

करती है। तो, आइए जानें गुलाब जल गर्मियों के दौरान गुलाब जल क्यों है जरूरी साथ ही इसे स्किन केयर में कैसे करें शामिल।

क्यों जरूरी है गुलाब जल ? जब फूलों से स्किन केयर करने की बात आती है तो विभाग में सबसे पहले गुलाब का नाम आता है। गुलाब की पंखुड़ियां हमारी स्किन के लिए खूब फायदेमंद होती हैं। इन सॉफ्ट गुलाब की पंखुड़ियों में कई तरह के गुण होते हैं जो आपकी स्किन हेल्थ के लिए फायदेमंद



होते हैं। ये एंटी-माइक्रोबियल और एंटी-बैक्टीरियल होते हैं। ये मुंहासे पैदा करने वाले बैक्टीरिया से लड़ते हैं और स्किन को संक्रमण से बचाते हैं। साथ ही, यह विटामिन, मिनरल और एंटीऑक्सीडेंट से भरपूर होता है। कुल मिलाकर स्किन केयर में यह सबसे अच्छे साबित होते हैं।

1) स्किन टोनर- एक टोनर स्किन से तेल, गंदगी को हटाने में मदद करता है। टोनर स्किन के पीएच बैलेंस को बनाए रखते हुए अच्छी तरह से साफ करने में मदद करता है। गुलाब जल में सूक्ष्म गुण होते हैं और इसे एक नेचुरल स्किन टोनर की तरह इस्तेमाल किया जा सकता है। अपने चेहरे पर गुलाब जल लगाएं और फ्रेश फील करें।

2) पफीनेस को करेगा दूर- आंखों के नीचे सूजन- एलर्जी, आंखों

की थकान और नींद की कमी जैसे कई कार्यों से हो सकती है। आंखों की सूजन से निपटने का सबसे आसान तरीका है इसे कोल्ड कंप्रेस या स्प्रे करना। गुलाब जल स्किन को हाइड्रेट और माइस्चराइज करने में मदद करता है। इसे लगाने के लिए कॉटन पैड्स को गुलाब जल में भिगोएं और धीरे से अपनी पलकों पर लगाएं। ऐसा करने से आंखों की पफीनेस को कम करने में मदद मिलेगी और थकी हुई आंखों को तुरंत राहत।

3) मेकअप रिमूवर की तरह करें इस्तेमाल- गुलाब जल को मेकअप रिमूवर की तरह इस्तेमाल किया जा सकता है। इसके लिए आप घर में ही प्राकृतिक मेकअप रिमूवर बनाने के लिए नारियल के तेल के साथ गुलाब जल मिलाएं और मेकअप साफ करें।

कोरोनावायरस ही नहीं, लॉकडाउन ने भी कमजोर की है आपके बच्चों की इम्युनिटी

कोरोना ने हम सभी के मन मस्तिष्क पर गहरा प्रभाव डाला है। फिर चाहे आपको कोविड – 19 हुआ हो या नहीं इसमें हर वर्ग, हर तबके को अपनी चपेट में लिया है। जहां कुछ लोग कोविड – 19 होने के बाद लॉग कोविड से परेशान हैं, तो वहीं कुछ लोग लॉकडाउन की वजह से अपने घरों में बंद रहकर प्रभावित हुए हैं।

यदि आप और आपके बच्चे अभी तक कोविड-19 का शिकार नहीं हुए हैं, तो यह आपकी खुश किस्मती है। पर इसका यह अर्थ नहीं है कि आपकी इम्युनिटी अब भी पहले की तरह स्ट्रॉंग है। असल में लॉकडाउन में घरों में बंद रहने की वजह से आप और आपके बच्चे के शरीर को जो नुकसान हुआ है, उसकी भरपाई करना बहुत जरूरी है।

जी हां... लॉकडाउन में बंद रहने की वजह से आपका बच्चा अंदर से कमजोर हो चुका है। कारण है – धूप न मिलना, लेजी हो जाना, बंद कमरों में बस मोबाइल चलाना, खाना और सो जाना, न कोई एक्सरसाइज और न ही कोई गतिविधि।

दूर से देखने में यह सब मामूली सी आदतें लगती हैं, लेकिन लॉकडाउन में अपनाई गईं यही आदतें आपके बच्चे को बाहर निकलने पर इन्फेक्शन की चपेट में ला सकती हैं। आजकल स्कूल कॉलेज खुल गए हैं, बच्चे घरों से बाहर निकल कर अपनी पुरानी स्कूल लाइफ में वापस लौटने लगे हैं। दिखने में यह सब नॉर्मल लगता है, लेकिन बैक टू नॉर्मल में भी बच्चे असहज और कम ऊर्जावान महसूस कर रहे हैं।

यदि आपका बच्चा आजकल स्कूल से आने के बाद जल्दी थक जाता है, कमजोरी महसूस करता है, फोकस नहीं कर पा रहा है, तो यह लॉकडाउन के आपरर इफेक्ट्स हैं। जिसने आपके बच्चे की इम्युनिटी को वीक कर दिया है।

बाहर न निकलने की वजह से विटामिन D की कमी

विटामिन डी न केवल हमारी हड्डियों और दांतों को मजबूत करता है, बल्कि विभिन्न प्रतिक्रिया कोशिकाओं द्वारा उपयोग किया जाता है। विटामिन डी के निम्न स्तर वाले लोगों को सर्दी जैसे वायरल श्वसन पथ के संक्रमण या इन्फ्लुएंजा का अधिक खतरा होता है।

लॉकडाउन के कारण बच्चों में

बढ़ा स्ट्रेस नॉरएड्रेनालाईन और कोर्टिसोल जैसे फाइट या फ्लाइट हार्मोन की रिहाई के माध्यम से तनाव का हमारी प्रतिक्रिया प्रणाली पर भी सीधा प्रभाव पड़ सकता है। कुछ दिनों के लिए, यह इम्युनिटी को बढ़ा सकता है, लेकिन यदि तनाव बढ़ा या हफ्तों तक जारी रहता है, तो हमारी प्रतिक्रिया कोशिकाओं की संक्रमण से लड़ने की क्षमता को कम कर सकता है। जिससे बीमारी का खतरा हो सकता है।

असंतुलित खानपान एनसीबीआई के न्यूट्रिशन डाटा के अनुसार, जब शारीरिक गतिविधि की कमी होती है, तो व्यक्ति अनहेल्दी खानपान या जंक फूड की ओर ज्यादा



रुख करता है। लॉकडाउन में यकीनन आपके बच्चों ने भी हाई कैलोरी जंक फूड खिया होगा, जो इम्युनिटी के लिए हानिकारक भी सही नहीं है।

तो अब जब आपका बच्चा स्कूल जाने लगा है, तो उसकी इम्युनिटी का ख्याल कैसे रखा जाए? बच्चे में आई विटामिन – डी की कमी को पूरा करें। यदि जरूरत पड़े तो किसी डॉक्टर की मदद भी ले सकती हैं। अगर घर पर विटामिन D युक्त फूड्स खिलाना सबसे सही है जैसे – रागी, ग्रेन्स, संतरे, कई तरह के बीन्स, अंडे आदि। साथ ही, बच्चों को बाहर खेलने – कूदने जरूर भेजें।

शारीरिक गतिविधि बहुत जरूरी है। इसलिए यदि आपके बच्चे के स्कूल का स्ट्रेस बहुत ज्यादा है और वह बाहर खेलने नहीं जा पा रहा है, तो उसे कोई योगा क्लास या एक्टिविटी या सिर्फ रनिंग करने के लिए प्रोत्साहित करें।

बाहर का खाना कम से कम खिलाएं, घर पर ही सब बनाएं। और उन्हें अच्छी नींद सुलाएं। सोना भी इम्युनिटी बढ़ाने में बहुत मददगार है।

भट्टे लगते हैं पैरों पर सैंडल के निशान, तो ये 13 घरेलू उपाय आपको दिलाएंगे टैनिंग से छुटकारा

आपके पैर आपकी सुगंधता की कहानी कहते हैं, लेकिन क्या आप अपने पैरों की देखभाल ठीक तरह से कर पाती हैं? सुबह की जल्दबाजी में जब आप अपने चेहरे पर ध्यान दे रही होती हैं, पैरों की त्वचा नजरंदाज हो जाती है। लेकिन, त्वचा की उचित देखभाल में पैरों की देखभाल भी शामिल है।

आपके पैर आपकी सुगंधता की कहानी कहते हैं, लेकिन क्या आप अपने पैरों की देखभाल ठीक तरह से कर पाती हैं? सुबह की जल्दबाजी में जब आप अपने चेहरे पर ध्यान दे रही होती हैं, पैरों की त्वचा नजरंदाज हो जाती है। लेकिन, त्वचा की उचित देखभाल में पैरों की देखभाल भी शामिल है।

गहरे रंग के पैर आमतौर पर हानिकारक यूवी किरणों, गंदगी, प्रदूषण और हानिकारक रसायनों के संपर्क में आने के कारण होते हैं। फ्रिज न करें, क्योंकि पैरों पर से टैनिंग के निशान हटाने के भी उपाय मौजूद हैं। इनके लिए न तो आपको पार्लर जाने की जरूरत है और न ही किसी

केमिकल वाले प्रोडक्ट का इस्तेमाल करने की। इनके बारे में जानने के लिए हमने इनक्रेडिबल आयुर्वेद में आयुर्वेदिक फिजिशियन नाजिया खान से संपर्क किया। जानिए क्या हैं पैरों से टैनिंग हटाने के उनके खास नुस्खे – यहां हैं पैरों से सैंडल के निशान यानी टैनिंग हटाने के नेचुरल तरीके

1. एलोवेरा (Aloe Vera) एलोवेरा जेल को अपने पैरों पर लगाएं। इसे लगभग बीस मिनट तक लगा रहने दें और फिर सादे पानी से धो लें। अपने पैरों के रंग को हल्का करने के लिए ऐसा दिन में दो बार करें। चाहे तो ताजा एलोवेरा जेल मिलाएं और इस मिश्रण को पैरों पर लगाएं। इस मिश्रण से अपने पैरों की कुछ मिनट तक मालिश करें। इसे 15 मिनट के लिए लगा रहने दें। फिर पानी से धो लें। ऐसा दिन में दो बार करें।

2. संतरा (Orange) दो बड़े चम्मच संतरे के छिलके का पाउडर लें और

इसमें पर्याप्त दही या दूध मिलाकर चिकना पेस्ट बना लें। पेस्ट को प्रभावित क्षेत्रों पर लगाएं। 20 मिनट तक प्रतीक्षा करें और फिर पेस्ट को गीली उंगलियों से साफ कर लें।

3. हल्दी (Turmeric) इस उपाय के लिए आपको दो चम्मच हल्दी और थोड़ा सा ठंडा दूध एक पेस्ट बनाने के लिए चाहिए। हल्दी पाउडर को ठंडे दूध में मिलाकर पेस्ट बना लें। पेस्ट को प्रभावित क्षेत्रों पर लगाएं। इसे 15 मिनट तक बैठने दें। इसे गुनगुने पानी से धो लें।

आप एक चम्मच जैतून के तेल में दो चम्मच हल्दी पाउडर मिलाकर पैरों को हल्का करने वाला पेस्ट भी बना सकती हैं। सामग्री को अच्छी तरह मिलाएं और पेस्ट को अपने पैरों पर लगाएं। 10 मिनट तक प्रतीक्षा करें और फिर इसे सामान्य पानी से धो लें। ऐसा हफ्ते में तीन बार पैरों की टैनिंग को दूर करने के लिए करें।

4. चंदन (Sandal)

"मैं राजनीति में बने रहने के लिए आया हूं..." बोले युसूफ पठान, बंगाल से लड़ रहे हैं चुनाव

कोलकाता

बहरामपुर में कांग्रेस के कद्दावर नेता अधीर रंजन चौधरी के खिलाफ टीएमसी (TMC) का चेहरा, पूर्व भारतीय क्रिकेटर से नेता बने युसूफ पठान (Yusuf Pathan) का कहना है कि वह यहां राजनीति में बने रहने और शहर के लोगों से जुड़े रहने के लिए आए हैं, जिन्होंने पहले ही उन्हें अपने में से एक के रूप में स्वीकार कर लिया है. फरवरी 2021 में खेल के सभी प्रारूपों से संन्यास लेने वाले यूसुफ पठान को लगता है कि बहरामपुर में हर जुड़ते दिन के साथ उनमें ताकत और आत्मविश्वास बढ़ रहा है.

पीटीआई को दिए एक इंटरव्यू में उन्होंने कहा, "मैं भाग्यशाली हूं कि मैं ऐसी जगह पर आया हूं, जहां लोग मुझे सह रहे हैं 'आप को हम यहां से जाने नहीं देंगे.'" यूसुफ पठान ने कहा, "यहां के लोगों ने पहले ही मुझे अपने बेटे, भाई या दोस्त के रूप में स्वीकार कर लिया है. चुनाव का परिणाम चाहे जो भी हो, मैं उनके साथ रहूंगा. बेहतर भविष्य के लिए मैं उनके साथ रहूंगा, जिसके वे हकदार हैं. ये लोग मेरी ताकत हैं और,' इशाल्लालाह', मैं जीतूंगा. जिस तरह की सकारात्मक मानसिकता में मैं इस समय हूं, मैं हार की संभावना के बारे में भी नहीं सोच रहा हूं."

वह पश्चिम बंगाल के मुर्शिदाबाद जिले की प्रतिष्ठित बहरामपुर लोकसभा सीट से तृणमूल कांग्रेस के टिकट पर चुनाव लड़ रहे हैं, और अपने गृह क्षेत्र में कांग्रेस के दिग्गज नेता और मौजूदा अधीर रंजन चौधरी के लिए प्रमुख चुनौती बनकर उभरे हैं. उन्होंने कहा, "मैं अधीर चौधरी का बहुत सम्मान करता हूं, जो एक वरिष्ठ नेता हैं."

उन्होंने कहा, "लेकिन जब मैं लोगों को सुनता हूं, तो मुझे कोविड के वर्षों के दौरान जमीनी स्तर से उनकी अनुपस्थिति पर असंतोष सुनाई देता है. यहां लोगों का आरोप है कि चौधरी बुनियादी ढांचे और

शरक्स ने स्थापित किया Donkey Farm, ऑनलाइन दूध बेचकर हर महीने कमा रहा है 2 से 3 लाख रुपये

अहमदाबाद

गुजरात के धीरेन सोलंकी ने पाटन जिले के अपने गांव में 42 गधों के साथ एक गधा फार्म स्थापित किया है और दक्षिणी राज्यों में ग्राहकों को गधी के दूध की आपूर्ति करके प्रति माह 2-3 लाख रुपये कमा रहे हैं. इस फार्म को स्थापित करने के बारे में बात करते हुए धीरेन सोलंकी ने कहा कि वो इससे पहले काफी समय से सरकारी नौकरी के लिए अप्लाई कर रहा था.

उन्होंने कहा, मुझे कुछ प्राइवेट जॉब मिली थीं लेकिन उनसे मिलने वाली सैलरी से मेरी घर की जरूरतें पूरी नहीं हो रही थीं. तभी मुझे पता चला कि दक्षिण भारत में गधों की मात्रा कम होती जा रही है. इसके बाद मैं कुछ लोगों से मिला और मैंने 8 महीने पहले अपने गांव में गधा फार्म की स्थापना की. उन्होंने बताया कि उन्होंने 20 गधों के साथ फार्म शुरू किया था और इसके लिए उन्होंने 22 लाख रुपये का इवेंटमेंट किया था.

उन्होंने बताया, शुरुआत में चीजें मुश्किल थीं, गधी के दूध की गुजरात में बमश्किलता ही कुछ डिमांड है और शुरुआत के कुछ महीने इससे उनकी कोई कमाई नहीं हो रही थी. इसके बाद उन्होंने दक्षिण भारत की उन कंपनियों से बात की, जिन्हें गधी के दूध की जरूरत है. इसके बाद अब वह कर्नाटक और केरल जा रहा है कि वैन में बागरी समाज के 10 युवक सवार थे, जिनमें तीन की मौके पर ही मौत हो गई और छह ने अस्पताल में दम तोड़ा. एक शख्स की हालत गंभीर बताई जा रही है. वैन में सवार लोग मध्य प्रदेश के खिलचौपुर से शादी समारोह में भाग लेकर लौट रहे थे. धर्चटना में बाद ट्रॉले का ड्राइवर फरार हो गया था, जिस बाद में हिरासत में ले लिया गया. बताया जा रहा

राजस्थान में दर्दनाक सड़क हादसा, ट्रॉले ने वैन को मारी टक्कर, 9 की मौत

झालावाड़

राजस्थान के झालावाड़ जिले में एक बड़ा सड़क हादसा हुआ है. यहां एक बेकाबू ट्रॉले ने वैन को टक्कर मार दी. वैन में 10 लोग सवार थे, जो एक शादी समारोह से लौट रहे थे. इनमें से 9 लोगों की मौत हो गई. ये सड़क हादसा अकलेरा के समीप पंचोला गांव में हुआ. बताया जा रहा है कि वैन में बागरी समाज के 10 युवक सवार थे, जिनमें तीन की मौके पर ही मौत हो गई और छह ने अस्पताल में दम तोड़ा. एक शख्स की हालत गंभीर बताई जा रही है. वैन में सवार लोग मध्य प्रदेश के खिलचौपुर से शादी समारोह में भाग लेकर लौट रहे थे. धर्चटना में बाद ट्रॉले का ड्राइवर फरार हो गया था, जिस बाद में हिरासत में ले लिया गया. बताया जा रहा



रोजगार के अवसर पैदा करने के लिए आवश्यक केंद्रीय अनुदान लाने में विफल रहे. लोगों और सांसद के लिए पर्याप्त काम नहीं है 25 साल से एम्पी रहे अधीर चौधरी को लोगों को जवाब देना चाहिए कि वह असफल क्यों रहे."

आगर बहरामपुर के मतदाता उन्हें अपने उम्मीदवार के रूप में चुनते हैं तो पठान ने प्रवासी श्रमिकों को रोकने के लिए नौकरी के अवसर पैदा करना, एक विश्व स्तरीय खेल परिसर का निर्माण करना, स्थानीय रेशम, थर्माकोल और जूट उद्योग के श्रमिकों के लिए बुनियादी ढांचे का निर्माण करना और किसानों के लिए एक सहायता प्रणाली बनाना प्राथमिकता वाले क्षेत्रों के रूप में सूचीबद्ध किया है. उन्होंने कहा, "मुझे यहां बहुत काम करना है. मैंने इस क्षेत्र में अपनी सक्षिप्त उपस्थिति, अपने चुनाव अभियानों और लोगों के साथ बातचीत के दौरान इसका पता लगा लिया है."

हालांकि, लोकसभा चुनाव मैदान में शामिल होना शायद डेढ़ महीने पहले ही पठान के दिमाग में आखिरी बात थी, जब तक कि ममता बनर्जी (सीएम और टीएमसी सुप्रीमो) और उनके भतीजे अभिषेक ने उनसे संपर्क नहीं किया था. उन्होंने कहा, "यह उस दिन से एक हफ्ते से भी कम समय पहले हुआ जब पार्टी ने 10 मार्च को अपने उम्मीदवारों की सूची घोषित की थी." मेरी पहली प्रतिक्रिया नकारात्मक थी. मैं इस प्रस्ताव

को स्वीकार करने या न करने को लेकर दुविधा में था. आखिरकार, मैंने पहले कभी राजनीति के बारे में गंभीरता से नहीं सोचा था, न ही मैं इस कला का कोई विशेष प्रशंसक था."

जब पूछा गया कि आखिर उन्होंने राजनीति और टीएमसी को क्यों चुना तो उन्होंने हंसते हुए कहा, "क्रिकेट तो खत्म हो गया, कुछ तो करना था... सच कहूं तो मैंने अपने परिवार से खासकर अपने भाई इरफान और पत्नी आफरीन से बात की. मैंने अपने सीनियर और दोस्तों से भी बात की और मुझे जल्द एहसास हो गया कि यह एक तोहफा और एक मौका है, जिसकी मदद से मैं लोगों की सेवा कर सकता हूं और सोसाइटी के काम आ सकता हूं, जहां मैंने इतने सालों में प्यार और इज्जत कमाई है."

हालांकि, पठान ने कहा कि वह एक दशक से अधिक समय से ममता बनर्जी की राजनीति से परिचित हैं, खासकर 2011 से जब उन्होंने आईपीएल में कोलकाता नाइट राइडर्स के लिए खेलना शुरू किया. उन्होंने बताया, "मैं यहां आता था और महीनों तक रहता था और उनके द्वारा कोलकाता में लाए गए नागरिक बुनियादी ढांचे के विकास को देखता था. लोग मुझे महिलाओं की शिक्षा और गरीबों के लिए उनके काम के बारे में भी बताते थे. 2014 में केकेआर के जीतने के बाद मैं उनसे मिला भी था. इसलिए उनके प्रस्ताव पर हां करना आसान था."

नई दिल्ली

तिहाड़ जेल में बंद दिल्ली के मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल की सहेत पर सियासत थमने का नाम नहीं ले रही है. आम आदमी पार्टी ने तिहाड़ जेल प्रशासन पर आरोप लगाया है कि डायबिटीज से जूझ रहे केजरीवाल को इंसुलिन उपलब्ध नहीं कराई जा रही है. इस पर अब तिहाड़ जेल प्रशासन ने एक बयान जारी कर आम आदमी पार्टी के आरोपों को खारिज कर दिया है.

तिहाड़ जेल ने बताया, "एम्स के सीनियर डॉक्टरों ने शनिवार को वीडियो कॉन्फ्रेंसिंग के जरिये अरविंद केजरीवाल को एडवाइज किया गया. लगभग 40 मिनट की बातचीत के बाद केजरीवाल को आश्वासन दिया गया कि कोई

देश का मानना है कि लोकसभा चुनाव से भविष्य की नयी यात्रा शुरू होगी : प्रधानमंत्री मोदी

नई दिल्ली

प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी ने रविवार को कहा कि भारत दुनिया के सामने मौजूद समस्याओं के समाधान के तौर पर सच्चाई एवं अहिंसा के मंत्रों को आत्मविश्वास के साथ पेश कर रहा है और उसकी सांस्कृतिक छवि भी इसमें अहम भूमिका निभा रही है. पीएम मोदी ने भगवान महावीर के 2,550वें निर्वाण महोत्सव के अवसर पर पूर्ववर्ती संयुक्त प्रगतिशील गठबंधन (संप्रग) सरकार पर कटाक्ष करते हुए कहा कि उनकी सरकार ने 2014 में सत्ता में आने पर ऐसे समय में विरासत के साथ-साथ भौतिक विकास को बढ़ावा देने पर जोर दिया, जब देश निराशा में डूबा हुआ था.

लोकसभा चुनाव का जिक्र करते हुए प्रधानमंत्री मोदी ने कहा कि लोकतंत्र का बड़ा उत्सव जारी है और "देश का मानना है कि यहां से भविष्य की नयी यात्रा भी शुरू होगी." पीएम मोदी ने अपनी सरकार द्वारा योग और आयुर्वेद जैसी भारतीय विरासत को बढ़ावा दिए जाने का जिक्र करते हुए कहा कि देश की नयी पीढ़ी अब मानती है कि स्वाभिमान ही उसकी पहचान है.

पीएम मोदी ने कहा कि भारत



गम्भीर चिंता की बात नहीं है और. एम्स के डॉक्टरों ने उन्हें निर्धारित दवाएं जारी रखने की सलाह दी, जिनका नियमित आधार पर मूल्यांकन और समीक्षा की जाएगी."

जेल प्रशासन ने बताया,



दुनिया की समस्याओं के समाधान के रूप में सत्य और अहिंसा के मंत्र को वैश्विक स्तर पर अब आत्मविश्वास के साथ पेश कर रहा है. उन्होंने कहा कि दुनिया को भारत से शांति की राह दिखाने की उम्मीद है और इसकी वजह देश की बढ़ती ताकत एवं विदेश नीति बताई जाती है, लेकिन इसमें इसकी सांस्कृतिक छवि ने भी बड़ी भूमिका निभाई है. उन्होंने कहा कि वैश्विक संघर्षों के समय में तीर्थंकरों, श्रद्धेय आध्यात्मिक जैन गुरुओं की शिक्षाएं और भी अधिक प्रासंगिक हैं.

प्रधानमंत्री ने लोगों से कहा कि उन्हें सुबह-सुबह मतदान करना चाहिए. उन्होंने हल्के-फुल्के अंदाज में कहा कि संतों का संबंध कमल से होता है, जिसका इस्तेमाल प्रायः पवित्र आयोजनों में किया जाता है और यह फूल भाजपा का चुनाव चिह्न भी है. पीएम मोदी ने कहा कि यह आयोजन एक दुर्लभ अवसर है और यह 'अमृत काल' की शुरुआत में हो रहा है. उन्होंने कहा कि देश आजादी के शताब्दी वर्ष को 'स्वर्णिम शताब्दी' बनाने की दिशा में काम कर रहा है. उन्होंने जोर देकर कहा कि 'अमृत काल' का विचार केवल एक संकल्प नहीं, बल्कि भारत की आध्यात्मिक प्रेरणा है.

पीएम मोदी ने कहा कि भारत न केवल सबसे पुरानी जीवित सभ्यता है, बल्कि मानवता के लिए एक सुरक्षित आश्रय स्थल भी है. प्रधानमंत्री ने यह भी कहा, "भगवान महावीर का शांति, करुणा और बंधुत्व का संदेश सभी के लिए महान प्रेरणा का स्रोत है."

स्वास्थ्य बीमा नियमों में हुए बदलाव, अब 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोग भी खरीद सकेंगे पॉलिसी

नई दिल्ली

भारतीय बीमा विनियामक और विकास प्राधिकरण ने 1 अप्रैल, 2024 से प्रभावी स्वास्थ्य बीमा पॉलिसी खरीदने पर आयु सीमा हटा दी है. पहले, व्यक्तियों को केवल 65 वर्ष की आयु तक नई बीमा पॉलिसी खरीदने की अनुमति थी. हालांकि, 01 अप्रैल, 2024 से लागू हुए हालिया परिवर्तनों के बाद, कोई भी, उम्र की परवाह किए बिना, नया स्वास्थ्य बीमा खरीदने के लिए पात्र है. आईआरडीएआई द्वारा जारी एक अधिसूचना में कहा गया है कि बीमाकर्ताओं को यह सुनिश्चित करना होगा कि वे सभी आयु समूहों के लिए स्वास्थ्य बीमा उत्पाद पेश करें.

बीमा नियामक निकाय के इस कदम

वोटिंग के एक दिन बाद बीजेपी मुरादाबाद उम्मीदवार सर्वेश सिंह का हुआ निधन

मुरादाबाद बीजेपी मुरादाबाद के उम्मीदवार सर्वेश सिंह, जो 5 बार विधायक और 1 बार सांसद रह चुके हैं की उत्तर प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र में आम चुनाव के पहले चरण के मतदान के एक दिन बाद मृत्यु हो गई. वह 72 वर्ष के थे और लंबे वक्त से बीमार चल रहे थे. उनका दिल्ली के एक अस्पताल में इलाज चल रहा था. यूपी बीजेपी के चीफ भूपेंद्र चौधरी ने पीटीआई को बताया, "कुंवर सर्वेश कुमार की मृत्यु हो गई है."

उन्होंने कहा, "उनके गले में कुछ दिक्कत थी और उनका ऑपरेशन हुआ था. वह शनिवार को ऑपरेषन के लिए एम्स गए थे." प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी और

वहीं सीएम योगी आदित्यनाथ ने एक्स पर पोस्ट करते हुए लिखा, "मुरादाबाद से हमारे उम्मीदवार और पूर्व सांसद, कुंवर सर्वेश कुमार सिंह जी के निधन की खबर सुनकर मैं स्तब्ध हूं. यह भाजपा परिवार के लिए एक अपूर्णीय क्षति है. दुख की इस घड़ी में, मेरी संवेदनाएं और प्रार्थनाएं उनके परिवार के सदस्यों के साथ हैं. मैं प्रार्थना करता हूं कि प्रभु श्री राम दिवंगत आत्मा को शांति प्रदान करें और उनके परिवार को इस दुख को सहन करने की शक्ति दें. ओम शांति!"

पश्चिमी यूपी के 80 निर्वाचन क्षेत्रों में से एक, मोरादाबाद, 2014 में उनके मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ ने नेता के निधन को बीजेपी के लिए "अपूर्णीय क्षति" बताया. पीएम मोदी ने एम्स पर पोस्ट करते हुए लिखा, "मुरादाबाद लोकसभा सीट से भाजपा प्रत्याशी और पूर्व सांसद कुंवर सर्वेश सिंह जी के असामयिक निधन से मुझे बेहद दुख हुआ है. वह अपनी अंतिम सांस तक जनसेवा और समाज सेवा के लिए समर्पित रहे. उनका निधन पार्टी के लिए एक अपूर्णीय क्षति है. मेरी ईश्वर से प्रार्थना है कि उनके परिवार को इस गहन दुःख को सहन करने की शक्ति प्रदान करें, ओम शांति!"

इस बार रुचि वीरा को विपक्षी दल

केजरीवाल का इंसुलिन विवाद तिहाड़ जेल प्रशासन ने AAP आरोप का दिया जवाब



"सुनीता केजरीवाल के कहने पर वीडियो कॉन्फ्रेंसिंग के जरिये डॉक्टरों से परामर्श कराया था. इस दौरान एम्स के डॉक्टरों के अलावा RMO तिहाड़ जेल और मेडिकल ऑफिसर तिहाड़ दोनों मौजूद थे. एम्स के सीनियर

स्पेशलिस्ट ने केजरीवाल के सभी पैरामीटर्स ग्लूकोजक मोनिटरिंग सेंसर, डाइट की जानकारी और दवाओं की जानकारी ली. केजरीवाल की तरफ से इस दौरान इन्सुलिन का कोई मुद्दा नहीं उठाया गया और न ही डॉक्टरों ने इन्सुलिन देने का सुझाव दिया."

इससे पहले दिल्ली के मंत्री और आप नेता सीरम भारद्वाज ने कहा, "...न केवल भारत में, बल्कि कई अंतरराष्ट्रीय मीडिया देख रहे हैं कि किस तरीके से एक चुने हुए मुख्यमंत्री को परेशान किया जा रहा है. तिहाड़ जेल के डीजी ने कल AIMS को लिखा कि हमें एक शगर विशेषज्ञ की जरूरत है, आज भाजपा की केंद्र सरकार सबके सामने

सुप्रीम कोर्ट से रामदेव को लगा झटका योग शिविर के लिए देना होगा सर्विस टैक्स

नई दिल्ली

सुप्रीम कोर्ट से योग गुरु बाबा रामदेव को झटका लगा है. सुप्रीम कोर्ट ने उन्हें योग शिविर के लिए सर्विस टैक्स देने को कहा है. दरअसल सुप्रीम कोर्ट ने शुक्रवार यानी 19 अप्रैल को अपीलीय ट्रिब्यूनल के फैसले को बरकरार रखा है. जिसमें पतंजलि योगपीठ ट्रस्ट को आवासीय और गैर-आवासीय दोनों योग शिविरों के आयोजन के लिए प्रवेश शुल्क लेने के लिए सर्विस टैक्स का भुगतान करने के लिए उत्तरदायी ठहराया गया था. जस्टिस अभय एस ओक और जस्टिस उज्ज्वल भुइयां की पीठ ने अपने फैसले में कहा कि ट्रिब्यूनल ने सही कहा है कि शुल्क के लिए शिविरों में योग एक सेवा है. हमें उस आदेश में हस्तक्षेप करने का कोई कारण नहीं दिखता. इसलिए अपील खारिज की जाती है. इसी के साथ अदालत ने सीमा शुल्क, उत्पाद शुल्क और सेवा कर अपीलीय ट्रिब्यूनल की इलाहाबाद पीठ के 5 अक्टूबर, 2023 के आदेश में हस्तक्षेप करने से इनकार कर दिया. दरअसल CESTAT ने माना था कि पतंजलि योगपीठ ट्रस्ट द्वारा आयोजित योग शिविर - जो भागीदारी के लिए शुल्क लेता है. ये "स्वास्थ्य और फिटनेस सेवा" की श्रेणी में आता है और इस पर सेवा कर लगता है. ट्रिब्यूनल ने कहा था कि ट्रस्ट विभिन्न आवासीय और गैर-आवासीय शिविरों में योग प्रशिक्षण प्रदान करने में लगा हुआ है , जिसके लिए प्रतिभागियों से दान के माध्यम से शुल्क एकत्र किया गया था. हालांकि यह राशि दान के रूप में एकत्र की गई थी, यह उक्त सेवाएं प्रदान करने के लिए शुल्क है. मेरठ रेंज के आयुक्त ने जुर्माना और ब्याज समेत अक्टूबर 2006 से मार्च 2011 तक लगभग 4.5 करोड़ रुपये की मांग की थी. ट्रस्ट ने दलील दी थी कि वह ऐसी सेवाएं प्रदान कर रहा है जो बीमारियों के इलाज के लिए हैं और यह "स्वास्थ्य और फिटनेस सेवा" के तहत कर योग्य नहीं है. लेकिन ट्रिब्यूनल ने कहा कि ट्रस्ट का यह दावा कि वे व्यक्ति को होने वाली विशिष्ट बीमारियों के लिए उपचार प्रदान कर रहे हैं, किसी भी सकारात्मक सबूत द्वारा समर्थित नहीं है.

इन शिविरों में 'योग' और 'ध्यान' की शिक्षा किसी एक व्यक्ति को नहीं बल्कि पूरी सभा को एक साथ दी जाती है. किसी भी व्यक्ति की विशिष्ट बीमारी/शिकायत के लिखित, निदान और उपचार के लिए कोई नुस्खे नहीं बनाए जाते हैं. ट्रस्ट ने प्रवेश शुल्क को दान के रूप में एकत्र किया था. उन्होंने विभिन्न मूल्यवर्ग के प्रवेश टिकट जारी किए. टिकट धारक को टिकट के मूल्य के आधार पर अलग-अलग विशेषाधिकार दिए गए थे. पतंजलि योगपीठ ट्रस्ट द्वारा आयोजित योग शिविर - जो शुल्क लेता है - "स्वास्थ्य और फिटनेस सेवा" की श्रेणी में आता है और इस पर सेवा कर लगता है.

का उद्देश्य भारत में एक अधिक समावेशी

आईआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा

प्रदाताओं को वरिष्ठ

नागरिकों जैसे विशिष्ट

जनसांख्यिकी के लिए

अनुरूप नीतियां पेश

करने और उनके दावों

और शिकायतों से

निपटने के लिए समर्पित

चैनल स्थापित करने का

भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ

ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है

क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के

लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए

एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.



स्वास्थ्य देखभाल तंत्र बनाना और बीमा प्रदाता कंपनियों को अपने उत्पाद की पेशाकश में विविधता लाने के लिए प्रोत्साहित करना है.

आईआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.

एक उद्योग विशेषज्ञ ने कहा यह एक स्वागत योग्य बदलाव है क्योंकि अब यह 65 वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए स्वास्थ्य बीमा लेने के लिए एवेन्यू खोलता है. बीमाकर्ता अपने बोर्ड

आइआरडीएआई ने स्वास्थ्य बीमा प्रदाताओं को वरिष्ठ नागरिकों जैसे विशिष्ट जनसांख्यिकी के लिए अनुरूप नीतियां पेश करने और उनके दावों और शिकायतों से निपटने के लिए समर्पित चैनल स्थापित करने का भी निर्देश दिया है.



अक्रॉस स्टेट एंटरटेनमेंट प्रस्तुत

निर्माते
संजय मंगेश भैरे
सुचिता संजय भैरे

दिग्दर्शक पुंडलिक यशोदा लक्ष्मण धुमाळ

प्रायोजक करण तांदळे संकलन विजय पांडुरंग खोचीकर क्रिएटिव्ह निर्माता मांतेश जमादार

संगीत आणि पार्श्वसंगीत रवींद्र खरसात नीते विपीन जाधव सहदिग्दर्शक शंकर धुलबुडे

गायक सुरेश वाडकर, अनुराधा पौडवाल, ज्ञानेश्वर भेशाम, सायली कांबळे, सुहास सावंत संगीत माधव म्हापराकर, मयुरी चव्हाण

डॉ. आय. कलरिस्ट हितेंद्र परब ध्वनिअरेखन केविन गाला कास्टिंग एक्झिक्युटिव्ह वैभव वाघ

विन्डुअल प्रमोशन अरीयमॅटिक क्रिएटर्स जाकिरात रचना मिलिंद मटकपर पोस्ट प्रोडक्शन डिजिटल स्टुडिओ मुंबई

लवकरच सिनेमागृहात